

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

ДО ЗАХИСТУ ДОПУЩЕНО
Завідувач кафедри

«____» _____ 2023 р.

Дипломна робота
На здобуття ступеня бакалавра
за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка»
спеціальності 051 «Економіка»
на тему: «Інтенсифікація міжнародної діяльності України на засадах цифровізації економіки»

Виконала:

студентка IV курсу, групи УС-91
Вутен Діана Карен

Керівник:

Доктор економічних наук, професор
Войтко Сергій Васильович

Рецензент:

д.ф.-м.н., професор
Солнцев Сергій Олексійович

Засвідчую, що у цій дипломній роботі немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань.

Студентка _____

**Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»**

Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра міжнародна економіка

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Спеціальність: 051 Економіка

Освітньо-професійна програма: Міжнародна економіка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ С.В. Войтко

« ____ » _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ

на дипломну роботу студенту

Вутен Діани Карен

1. Тема роботи: Інтенсифікація міжнародної діяльності України на засадах цифровізації економіки.

Керівник роботи: Войтко Сергій Васильович, доктор економічних наук, професор.

Затверджені наказом по університету від 31 травня 2023 р. № 2077

2. Строк подання студентом роботи: 14 червня 2023 р.

3. Вихідні дані до роботи:

4. Зміст дипломної роботи (перелік завдань, які потрібно розробити):

1. Теоретико-методичні основи міжнародної економічної діяльності на засадах цифровізації

1.1. Поняття і сутність цифровізації міжнародної економічної діяльності

1.2. Рушійні сили та вплив цифрових технологій на міжнародну економічну діяльність

1.3. Методичні основи цифровізації міжнародної економічної діяльності

2. Дослідження діяльності підприємства в контексті його впливу на міжнародну економічну діяльність

2.1 Загальна характеристика та тенденції підприємства Дія

2.2 Актуальність роботи підприємства в рамках розвитку міжнародної економічної діяльності в Україні

2.3 Виклики та можливості роботи Дії як трансфер технології у інші країни

3. Шляхи підвищення ефективності цифрових технологій для підвищення економічного стану України

3.1 Використання світового досвіду удосконалення цифрового впливу на економічну діяльність країни

3.2 Підвищення ефективності діяльності цифрових технологій у сфері міжнародної економіки України

5. Перелік графічного матеріалу – 17 таблиць, 13 рисунків.
6. Консультанти розділів роботи: відсутнє.
7. Дата видачі завдання: 19 жовтня 2023 р.

№ з/п	Назва етапів виконання дипломного проєкту (роботи)	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Примітка
1	Закріплення студента за науковим керівником дипломної роботи	01.09.2022 – 20.09.2022	
2	Вибір теми дипломної роботи та затвердження її на засіданні кафедри	21.09.2022 – 18.10.2022	
3	Розробка змісту дипломної роботи та видача завдання керівником	18.10.2022 – 31.10.2022	
4	Підписання завідувачем кафедри листа «Завдання на дипломну роботу»	01.11.2022 – 03.11.2022	
5	Підбір літератури за темою дипломної роботи та її аналіз	03.11.2022 – 30.11.2022	
6	Підготовка теоретичного розділу та погодження його змісту з керівником дипломної роботи	31.12.2022	
7	Проведення аналізу об'єкта економічного дослідження	01.01.2023 – 28.02.2023	
8	Узагальнення результатів аналізу та виявлення невикористаних резервів у діяльності досліджуваного об'єкту	01.03.2023 – 15.03.2023	
9	Завершення підготовки другого розділу	20.03.2023	
10	Розробка та обґрунтування удосконалень, які є основою третього, рекомендаційного розділу	21.03.2023 – 20.04.2023	
11	Узагальнення отриманих наукових результатів всієї роботи та підготовка загальних висновків	21.04.2023 – 27.04.2023	
12	Оформлення дипломної роботи та перевірка її науковим керівником	28.04.2023 – 15.05.2023	
13	Доопрацювання дипломної роботи задля усунення виявлених керівником недоліків	16.05.2023 – 22.05.2023	
14	Проведення попереднього захисту та оформлення відгуку науковим керівником	23.05.2023 – 25.05.2023	
15	Подання дипломної роботи на перевірку на плагіат і проходження нормконтролю.	до 31.05.2023	
16	Надання дипломної роботи рецензенту, підготовка рецензентом офіційної рецензії за встановленим зразком	28.05.2023 – 31.05.2023	
17	Підготовка доповіді та наочних матеріалів до захисту	01.06.2023 – 05.06.2023	
18	Захист дипломної роботи перед ЕК	Згідно із затвердженим графіком	

Студент _____

Д. К. Вутен

Керівник роботи _____

С.В. Войтко

РЕФЕРАТ

Дипломна робота на тему: «Інтенсифікація міжнародної діяльності України на засадах цифровізації економіки» містить 73 сторінок, 17 таблиць, 13 рисунків, 3 додатків. Перелік посилань нараховує 49 найменувань.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування, вироблення науково-методичних засад і практичних пропозицій, спрямованих на інтенсифікацію міжнародної діяльності України на засадах цифровізації економіки.

Об'єктом дослідження є процеси інтенсифікації міжнародної діяльності на засадах цифровізації економіки.

Предметом дослідження є наукові засади та практичні рекомендації інтенсифікації міжнародної діяльності України на засадах цифровізації економіки.

Для досягнення мети та вирішення основних задач дипломної роботи застосовані різноманітні **методи дослідження**, зокрема діалектичний метод пізнання, логічний та формально-логічний методи, метод порівняння, узагальнення, систематизації та синтезу (при дослідженні сутності цифровізації економіка та виявлення її рушійних сил); групування, статистичні, графічного аналізу, (при оцінці показників діяльності підприємства Дія); маркетингові методи: SWOT аналіз і проведення інтерв'ю з працівниками підприємства (при аналізі викликів і можливостей трансферу технологій Дії); системний і комплексний підходи, економіко-статистичні, методи прогнозування (для визначення шляхів удосконалення діяльності цифрових технологій у сфері міжнародної економіки).

Результати роботи полягають у сформульованих та обґрунтованих висновках і пропозиціях, які можуть бути використані для підвищення інтенсифікації міжнародної діяльності України на засадах цифровізації економіки через Дію та інші проекти Міністерства цифрової трансформації.

Ключові слова: цифровізація, цифрова трансформація, Дія, міжнародна економічна діяльність України, трансфер технологій.

ABSTRACT

The thesis on the topic: "Intensification of the international activity of Ukraine on the basis of digitalization of the economy" contains 73 pages, 17 tables, 13 figures, 3 appendices. The bibliography list includes 49 items.

The purpose of the work is theoretical substantiation, development of scientific and methodological principles and practical proposals aimed at intensifying the international activity of Ukraine on the basis of digitalization of the economy.

The object of the study is the process of intensification of international activity based on the digitalization of the economy.

The subject of the study is the scientific basis and practical recommendations for the intensification of Ukraine's international activities based on the digitalization of the economy.

Various **research methods** are used in this study, in particular, the dialectical method of cognition, logical and formal-logical methods, the method of comparison, generalization, systematization and synthesis (when studying the essence of digitalization of the economy and identifying its driving forces); grouping, statistical, graphical analysis, (when evaluating the performance indicators of the Diya enterprise); marketing methods: SWOT analysis and conducting interviews with the company's employees (when analyzing the challenges and opportunities of technology transfer of Diya); systemic and complex approaches, economic-statistical, forecasting methods (to determine the ways to improve the activities of digital technologies in the field of international economy).

The results of the work consist of formulated and substantiated conclusions and proposals that can be used to increase the intensification of Ukraine's international activities on the basis of digitalization of the economy through Diya and other projects of the Ministry of Digital Transformation.

Keywords: digitalization, digital transformation, Action, international economic activity of Ukraine, technology transfer.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАСАДАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	10
1.1. Поняття і сутність цифровізації міжнародної економічної діяльності	10
1.2. Рушійні сили та вплив цифрових технологій на міжнародну економічну діяльність.....	14
1.3. Методичні основи цифровізації міжнародної економічної діяльності	21
2. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЙОГО ВПЛИВУ НА МІЖНАРОДНУ ЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ.....	26
2.1 Загальна характеристика та тенденції підприємства Дія.....	26
2.2 Актуальність роботи підприємства в рамках розвитку міжнародної економічної діяльності в Україні	30
2.3 Виклики та можливості роботи Дії як трансфер технології у інші країни	40
3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ УКРАЇНИ	49
3.1 Використання світового досвіду удосконалення цифрового впливу на економічну діяльність країни	51
3.2 Підвищення ефективності діяльності цифрових технологій у сфері міжнародної економіки України	57
ВИСНОВКИ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
ДОДАТОК А.....	71
ДОДАТОК Б	72
ДОДАТОК В.....	73

ВСТУП

Актуальність теми. Цифровізація міжнародної економічної діяльності є ключовим рушієм економічного зростання та конкурентоспроможності у 21 столітті. Вона інтегрує цифрові технології та інновації у різні аспекти економічної діяльності країн, зокрема міжнародну торгівлю, інвестиції, фінанси та інше. Використовуючи цифрові технології, країни можуть оптимізувати процеси та подолати традиційні бар'єри для міжнародної економічної взаємодії. Україна, маючи стратегічне географічне розташування та багатий людський капітал в ІТ секторі, має величезний потенціал для посилення своєї міжнародної економічної діяльності саме завдяки інтенсифікації цифрової трансформації. Ефективно використовуючи технології, Україна може посилити свою конкурентну позицію на світовому ринку, залучати прямі іноземні інвестиції, сприяти інноваціям і підвищити загальну ефективність і продуктивність своєї економіки.

Огляд літератури. Цифрова трансформація економіки України та інших країн – це ідея, яка постійно змінюється та розвивається. Саме тому вивчення особливостей цього процесу є важливим, оскільки тільки так можна успішно побудувати цифрову стратегію і конкурувати на світовому ринку. Багато вчених присвячують свої роботи дослідженню обраної теми, серед яких: Диба М. І., Коляденко С. В., Січкаренко К.О., Ляшенко В.І., Ничипоренко К.В., Александрова М.В.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування, вироблення науково-методичних засад і практичних пропозицій, спрямованих на інтенсифікацію міжнародної діяльності України на засадах цифровізації економіки.

Для виконання поставленої мети необхідно виконати наступні **завдання:**

- Дослідити поняття і сутність цифровізації міжнародної економічної діяльності;
- Виявити рушійні сили та вплив цифрових технологій на міжнародну економічну діяльність;

- Узагальнити методичні основи цифровізації міжнародної економічної діяльності;
- Надати загальну характеристику та тенденції підприємства Дія;
- Проаналізувати актуальність роботи підприємства в рамках розвитку міжнародної економічної діяльності в Україні;
- Розглянути виклики та можливості роботи Дії як трансфер технології в інші країни;
- Дослідити світовий досвід удосконалення цифрового впливу на економічну діяльність країни;
- Запропонувати рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності цифрових технологій у сфері міжнародної економіки.

Об'єктом дослідження є цифровізація економіки.

Предметом дослідження є інтенсифікація міжнародної діяльності України на засадах цифровізації економіки.

Для досягнення мети та розв'язання основних задач дипломної роботи застосовані різноманітні **методи дослідження**. До основних загальнонаукових методів дослідження, які використані автором, відносяться:

- діалектичний метод пізнання, логічний та формально-логічний методи, метод порівняння, узагальнення, систематизації та синтезу (при дослідженні сутності цифровізації економіка та виявлення її рушійних сил);
- групування, статистичні, графічного аналізу, (при оцінці показників діяльності підприємства Дія);
- маркетингові методи: SWOT аналіз і проведення інтерв'ю з працівниками підприємства (при аналізі викликів і можливостей трансферу технологій Дії);
- системний і комплексний підходи, економіко-статистичні, методи прогнозування (для визначення шляхів удосконалення діяльності цифрових технологій у сфері міжнародної економіки).

Теоретико-інформаційну основу дослідження становлять фундаментальні положення економічної теорії, законодавча база, періодичні

та монографічні видання, наукові статті, статистичні матеріали Світового Банку та Міністерства цифрової трансформації, а також внутрішня статистична звітність Дії.

Практичне значення дипломної роботи полягає у сформульованих та обґрунтованих висновках і пропозиціях, які можуть бути використані для підвищення інтенсифікації міжнародної діяльності України на засадах цифровізації економіки через Дію та інші проєкти Міністерства цифрової трансформації. Отримані результати, які мають практичне значення, полягають у наступних положеннях:

- обґрунтовано рекомендації та надані оцінки рівня цифровізації економіки України;
- розроблена стратегія трансферу технологій Дії в інші країни на базі SWOT аналізу і проведений аналіз її діяльності та впливу загалом;
- визначено підходи щодо інтенсифікації міжнародної економічної діяльності України завдяки цифровізації держави.

Структура дипломної роботи складається з завдання на дипломну роботу, реферату, вступу, основної частини, яка складається з трьох розділів і містить у собі 17 таблиць і 13 рисунків, висновків, списку використаної літератури із 49 джерел і 3 додатків. Обсяг роботи складає 73 сторінок.

1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАСАДАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

1.1. Поняття і сутність цифровізації міжнародної економічної діяльності

Щоб зрозуміти сутність цифровізації економіки необхідно дослідити такі терміни як оцифрування, цифровізація і цифрова трансформація а також їхню різницю.

Оцифрування це перетворення та представлення чогось у цифровий формат, який потім може використовуватися обчислювальною системою з багатьох можливих причин.

У бізнесі під **цифровізацією** найчастіше розуміють уможливлення, покращення та трансформацію бізнес-операцій, бізнес-функцій, бізнес-моделей і діяльності в цілому шляхом використання цифрових технологій і ширшого використання оцифрованих даних, перетворених на інтелект і практичні знання [1].

Цифрова трансформація — це процес переходу організації від застарілого підходу до нових способів роботи та мислення з використанням цифрових, соціальних, мобільних і нових технологій. Це передбачає зміну лідерства, інше мислення, заохочення інновацій і нових бізнес-моделей, оцифрування активів і розширення використання технологій для покращення досвіду співробітників, клієнтів, постачальників, партнерів і зацікавлених сторін організації [2].

Отже, цифрова трансформація вимагає цифровізацію на шляху до розвитку цифрового бізнесу і вимагає оцифрування, оскільки сполучною ланкою та основним бізнес-активом цифрової трансформації і цифровізації є дані, що ведуть до інформації, знання, інтелекту, дії та зміни бізнес-моделі.

Цифрова економіка (англ. Digital economy) – економіка, що базується на цифрових комп'ютерних технологіях. Цифрову економіку також іноді називають інтернет-економікою, новою економікою, або веб-економікою. Все частіше

"цифрова економіка" переплітається з традиційною, роблячи чітке розмежування складнішим.

Термін «цифрова економіка» вперше ввели Дон Тапскотт і Ентоні Д. Вільямс у своїй книзі «Цифрова економіка: перспективи та небезпека в епоху мережевого інтелекту» 1995 року [3]. У цій книзі автори дослідили, як швидкий розвиток цифрових технологій, таких як Інтернет, трансформує глобальну економіку та суспільство. Вони використовували термін «цифрова економіка» для опису економічного середовища, який формувався внаслідок повсюдного використання цифрових технологій і викликаних ними змін у бізнес-моделях, комунікації та співпраці.

Деякі дослідники вважають, що термін ввів американський вчений Ніколасо Негропonte, теж у 1995 році, у своїй книжці «Бути цифровим». У цій книзі він передбачив трансформаційний вплив цифрових технологій на різні аспекти суспільства, включаючи комунікацію, ЗМІ, освіту та розваги. Він використовував термін «цифрова конвергенція», щоб описати злиття різних форм інформації, таких як текст, аудіо та відео, у цифровий формат і результат конвергенції раніше окремих галузей, технологій і медіа-платформ. Хоча робота та ідеї Ніколаса Негропonte вплинули на формування розуміння цифрової економіки та ширшого значення цифрових технологій, конкретний термін «цифрова економіка» оригінально належить Дону Тапскотту та Ентоні Д. Вільямсу [4].

У цій роботі також розглянуто визначення «цифрова економіка» інших науковців і спеціалістів у цій сфері (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 - Визначення категорії "цифрова економіка"

Ім'я науковця	Визначення
Дональд Тапскотт	Цифрова економіка – економіка, що заснована на домінуючому застосуванні цифрових технологій.
Хоупстоун Каїська Чавула, Абебе Чекол	Цифрова економіка – економіка, яка заснована на електронних товарах і послугах, вироблених за допомогою електронного бізнесу і торгівля якими ведеться за допомогою електронних засобів.
Александр Тугі	Цифрова економіка – створення мережі господарюючих суб'єктів, шляхом потоку і процесу "оцифровки" об'єктів і шляхом створення та обміну цифровими активами (віртуальними активами) на тлі фізичного розширення і розвитку Інтернету.

Продовження табл. 1.1

1	2
Александр Тугі	Цифрова економіка – конкретна економічна форма прояву виробництва товарів і послуг в якій домінують цифрові технології, де інформаційні потоки функціонально залежать від ІКТ (Інформаційно-комунікаційних технологій)
Николасо Негропonte	Цифрова економіка – економічна діяльність, основана на цифрових технологіях. А також електронні(цифрові) товари та послуги, які виявляються з використанням цифрових технологій
Войнаренко М.П., Скоробогата Л.В.	Цифрова економіка передбачає, що всі економічні процеси (за винятком виробництва товару) протікають незалежно від реального світу. Товари та послуги не мають фізичного носія, та є "електронними"
Кіт Л.З.	Цифрова економіка – трансформація всіх сфер економіки завдяки перенесенню інформаційних ресурсів та знань на комп'ютерну платформу з ціллю їх подальшого використання (включаючи там, де це можливо) на цій платформі

Складено за даними [5]

Отже, цифрова економіка – це економічна система, зосереджена навколо використання цифрових технологій для виробництва, торгівлі та споживання електронних товарів і послуг.

Цифровізація як синтетична категорія включає в собі всі соціально-економічні процеси, в основі яких лежить використання цифрових технологій. До таких процесів слід віднести:

- нові можливості навігації (автономний транспорт, керований автопілотом);
- автоматизацію виробництва (спорудження промислових підприємств з мінімальним використанням ручної людської праці);
- нові принципи організації ринку праці (велика кількість самозайнятих, явище фрілансу).

Під поняттям цифровізації міжнародних економічних відносин можна розуміти якісні зміни в самому інформаційному просторі, в якому відбувається комунікація між учасниками торгових відносин. Виникнення нових форматів спілкування, взаємодії та обміну інформацією дає змогу по-новому організувати сам процес здійснення торгових операцій. Завдяки цифровим технологіям,

можливості почати свій бізнес у торговельній сфері з'явилися у дуже широкого кола осіб, зокрема індивідуальних підприємців.

У науковому та професійному середовищі склалася однозначна думка про те, що цифровізація здійснює рішучий вплив на структуру й динаміку світової торгівлі. Такий вплив виявляється в декількох аспектах.

Першим аспектом є формування нової інформаційно-комунікаційної основи міжнародних торгових відносин. Зараз саме за допомогою цифрових технологій здійснюється взаємодія учасників торгових відносин, а саме пошук клієнтів, ведення ділової переписки, підписання контрактів, організація логістики.

Другий аспект полягає в проникненні цифрових технологій на побутовий рівень, а саме більш інтенсивному використанні електронних грошей, збільшенні частки товарів і послуг, які існують тільки в електронному вигляді.

Третім аспектом є збільшення частки покупок, які здійснюються онлайн. Спостерігаємо корінну перебудову самої організації торгівлі. Раніше реалізація товару відбувалася за допомогою довгого ланцюжка оптових посередників між виробником і кінцевим покупцем, а зараз, завдяки універсальним електронним торговим платформам, на ринку залишається лише два учасники – саме інтернет-магазин і кінцевий покупець [6]. За словами вчених Ляшенко В.І., Вишневського О.С: «якісні зміни у використанні цифрових технологій протягом останніх десятиліть зумовили виділення чотирьох етапів цифрової революції» (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 - Етапи цифрової революції

Етап	Роки	Характеристика
1	1990 - 2000	Формування необхідної інфраструктури для забезпечення доступу до інформації через Інтернет, а сайти в основному призначалися тільки для читання (отримання) інформації, а не її розміщення та просування.
2	2000 - 2010	Користувачі особисто стали активними учасниками створення та накопичення даних.
3	2010 - 2020	Ера соціальних мереж і месенджерів (додатків для обміну миттєвими повідомленнями).
4	2020 -	Передбачає побудову так званого нейронету, тобто мережі, де комунікації між людьми, тваринами та речами здійснюватимуться на принципах нейрокомунікації, використання штучного інтелекту та Всеосяжного Інтернету людей, речей, даних, процесів тощо.

Складено за даними [7]

Разом із технологіями розвивається і економічна співпраця країн світу. Наразі ми знаходимося в четвертому етапі, де комунікації між людьми, тваринами та речами здійснюватимуться за допомогою використання штучного інтелекту та Інтернету. В цьому є значні плюси, зокрема:

- спрощення фінансових операцій, підвищення ролі електронних та цифрових грошей;
- розвиток можливостей дистанційної роботи;
- впровадження електронного документообігу;
- більш відкритий та доступний ринок;
- підвищення рівня виробництва;
- зниження собівартості товарів та послуг;
- зниження рівня бюрократії [8].

Отже, цифровізація економіки має великий потенціал для стимулювання інновацій, виробничої ефективності та економічного зростання. Застосування цифрових технологій і здійснення цифрової трансформації необхідно для процвітання організацій і країн у глобальній економічній кооперації.

1.2. Рушійні сили та вплив цифрових технологій на міжнародну економічну діяльність

Існує кілька рушійних сил, які стимулюють використання цифрових технологій у міжнародній економічній діяльності.

1.2.1 Глобалізація

Глобалізація (англ. globalization) — процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації [9]. Глобалізація справила значний вплив на цифровізацію міжнародної економіки кількома способами. Завдяки цьому ми спостерігаємо:

- Посилення взаємозв'язку між економіками, дозволяючи підприємствам підключатися, співпрацювати та здійснювати цифрові трансакції

через кордон. Платформи електронної комерції, онлайн-ринки та системи цифрових платежів дозволили компаніям продавати та купувати товари та послуги на міжнародному рівні, сприяючи цифровізації торгівлі та комерції;

- Зміну в поведінці споживачів. Споживачі очікують зручні онлайн-покупки, цифрові варіанти оплати та персоналізовані послуги, що спонукає використовувати цифрові технології для задоволення мінливих вимог і вподобань споживачів;

- Руйнування традиційних бізнес-моделей. Глобалізація змусила підприємства адаптуватися та використовувати цифрові технології, щоб залишатися конкурентоспроможними.

Отже, глобалізація справила глибокий вплив на цифровізацію міжнародної економіки, що призвело до збільшення взаємозв'язку економік, посилення конкуренції та інновацій, руйнуванню традиційних бізнес-моделей тощо. Оскільки глобалізація продовжує формувати світову економіку, роль цифровізації продовжуватиме розвиватися, створюючи виклики та можливості як для компаній, так і для споживачів.

1.2.2 Технологічний прогрес.

Можемо зазначити, що технологічний прогрес призвів до розвитку надійної цифрової інфраструктури, включаючи високошвидкісний Інтернет, мобільні мережі та хмарні обчислення, що дозволило підприємствам брати участь у цифрових транзакціях і транскордонному спілкуванні.

Досягнення в інформаційно-комунікаційних технологіях (ІКТ), таких як штучний інтелект (ШІ), аналітика великих даних та Інтернет речей (ІоТ) відіграють важливу роль у стимулюванні цифровізації міжнародної економіки. Ці технології дозволяють підприємствам збирати, аналізувати та використовувати дані для прийняття рішень, оптимізувати процеси та створювати нові бізнес-моделі, підвищуючи ефективність і результативність міжнародної економічної діяльності.

Технічний прогрес сприяє інноваціям у міжнародній економіці, спонукаючи підприємства використовувати цифрові технології, щоб отримати конкурентну

перевагу. Нові технології та бізнес-моделі, такі як блокчейн, цифрові платформи з'явилися та трансформували традиційні способи ведення міжнародної економічної діяльності [10].

Технологічний прогрес став ключовим рушієм цифровізації міжнародної економіки, формуючи ландшафт міжнародної економічної діяльності. Деякі напрями зазначені в рис. 1.1:

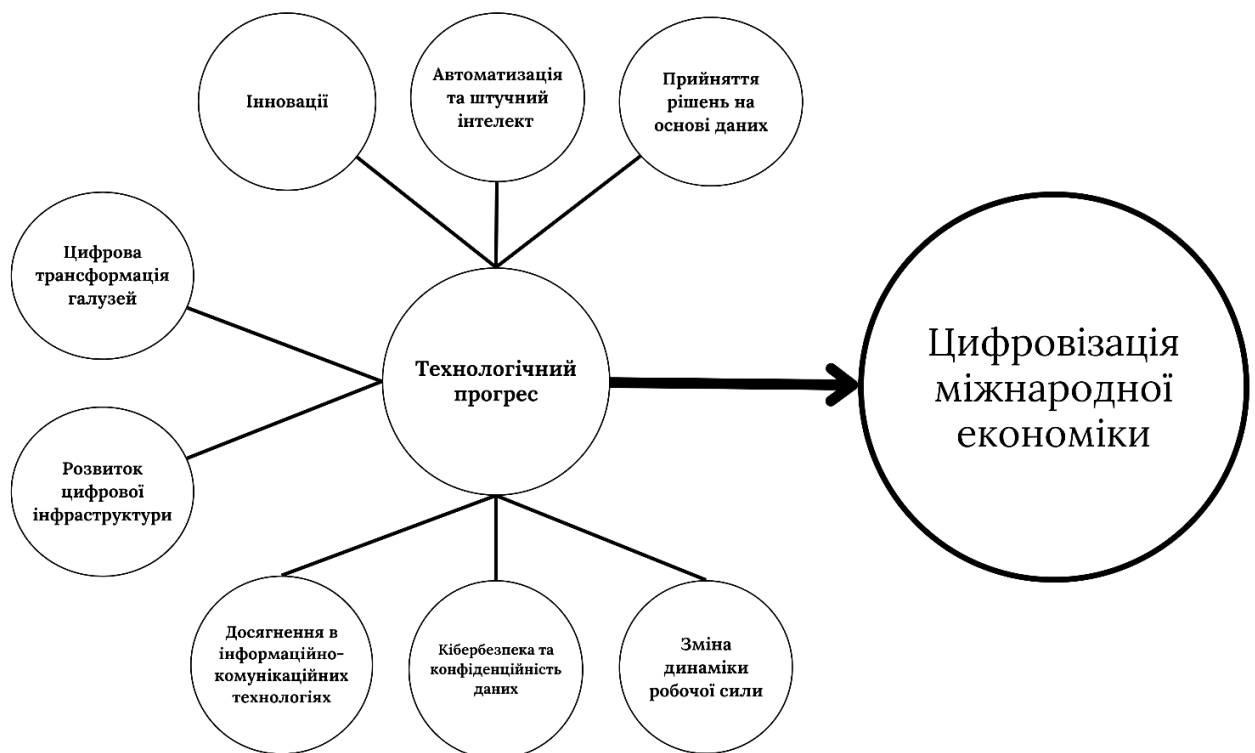

Рисунок 1.1 – Вплив технологічного прогресу на цифровізацію міжнародної економіки

Складено за даними [10]

Узагальнюючи, технологічний прогрес має значний вплив на цифровізацію міжнародної економіки, і сприяє процвітанню бізнесу на глобальному ринку.

1.2.3 Вимоги ринку

Цифровізація міжнародної економіки зумовлена різноманітними ринковими вимогами та викликами, які спонукають підприємства використовувати цифрові

технології, щоб залишатися конкурентоспроможними та відповідати змінним очікуванням клієнтів. Серед них — потреба у підвищенні ефективності та прибутковості, оскільки підприємства використовують цифрові рішення для оптимізації процесів, скорочення витрат і підвищення ефективності роботи. Конкурентний тиск і порушення з боку цифрових компаній і бізнес-моделей також спонукають до впровадження цифрових технологій, щоб залишатися попереду на світовому ринку.

Інформація в реальному часі та прийняття рішень на основі даних критично важливі в міжнародній економічній діяльності, що призводить до впровадження цифрових технологій для збору даних та аналізу ринку. Прозорість і довіра також є важливими вимогами ринку, і компанії використовують цифрові технології, такі як рішення на основі блокчейну, цифрові ідентифікатори та смарт-контракти, щоб підвищити прозорість транзакцій і зміцнити довіру клієнтів.

Гнучкість грає роль в динамічному міжнародному бізнес-середовищі, і цифрові технології, такі як хмарні обчислення, мобільні додатки та цифрові платформи, надають підприємствам гнучкість, необхідну для адаптації до мінливих ринкових умов і вподобань клієнтів.

Вимоги до відповідності та нормативні вимоги також є значними рушійними силами переходу на цифрові технології, оскільки компанії використовують цифрові технології для дотримання міжнародних правил щодо захисту даних, фінансової звітності та митних вимог.

Підсумовуючи, цифровізація міжнародної економіки розвивається та змінюється завдяки вимогам ринку. Компанії адаптують цифрові технології для оптимізації процесів, покращення взаємодії з клієнтами та займають перші місця на світовому ринку.

1.2.4 Регуляторні та політичні зміни.

Уряди та регуляторні органи в усьому світі визнають потенціал цифрових технологій для міжнародної економічної діяльності та впроваджують політику та

правила для сприяння цифровізації. Вони мають значний вплив на цифровізацію міжнародної економіки.

Таблиця 1.3 – Напрями впливу регуляторних та політичних змін на цифровізацію міжнародної економіки

Напрямки впливу	Характеристика
Угоди про цифрову торгівлю	Вони спрямовані на створення сприятливого нормативного середовища для цифрової торгівлі, включаючи положення, пов'язані з цифровими послугами, електронною комерцією, потоками даних і правами інтелектуальної власності.
Правила захисту даних	Такі правила встановлюють вимоги до компаній щодо збору, використання та захисту даних споживачів, впливаючи на те, як компанії здійснюють цифрову діяльність і взаємодіють з міжнародними клієнтами. Дотримання правил захисту даних може вплинути на керовані даними бізнес-моделі, транскордонні потоки даних і практику цифрового маркетингу, сформувавши оцифровку міжнародної економічної діяльності.
Правила кібербезпеки	Вони спрямовані на захист цифрової інфраструктури, даних і систем від кіберзагроз і можуть впливати на те, як компанії працюють в Інтернеті та беруть участь у транскордонних цифрових транзакціях.
Положення про права інтелектуальної власності (ПІВ)	Ці положення мають за мету захист інтелектуальної власності компаній і окремих осіб, зокрема цифрового вмісту, програмного забезпечення та інновацій.
Оподаткування та митне законодавство	Нормативні зміни, пов'язані з оподаткуванням і митницею, наприклад положення про цифрове оподаткування, імпорتنі/експортні мита та процедури митного оформлення, можуть вплинути на структуру витрат, ціноутворення та вимоги дотримання цифрових транзакцій, впливаючи на те, як компанії беруть участь у транскордонній цифровій діяльності.
Політична стабільність і геополітичні фактори	Політична нестабільність, торгові суперечки, санкції та інші геополітичні фактори можуть порушити цифрову торгівлю, транскордонні потоки даних і міжнародну цифрову діяльність.
Національні цифрові стратегії та політика	Стратегії та політика уряду для сприяння цифровізації та використання її переваг для економічного зростання та конкурентоспроможності можуть впливати на такі сфери, як цифрова інфраструктура, розвиток цифрових навичок, цифрове підприємництво та цифрові інновації, впливаючи на загальне середовище цифровізації міжнародної економічної діяльності.

Складено за даними [11]

Підсумовуючи, на цифровізацію міжнародної економіки впливає складна взаємодія факторів, зокрема нормативні угоди, вимоги щодо захисту даних,

правила кібербезпеки, права інтелектуальної власності, податкові та митні правила, геополітичні фактори, а також урядові стратегії та політика. Ці фактори разом формують середовище для цифровізації міжнародної економічної діяльності. Уряди повинні знати про ці фактори та адаптуватися до них, щоб ефективно використовувати можливості, які надає цифровізація. Оскільки технології продовжують розвиватися, а цифровізація стає все більш поширеною, та гнучкою відповідність нормам і політикам будуть ключовими для використання переваг цифрової економіки на міжнародному рівні.

1.2.5 Інновації та конкурентні переваги

Цифрові технології пропонують можливості для інновацій і створення нових бізнес-моделей, продуктів і послуг у міжнародній економічній діяльності. Підприємства, які використовують цифрові технології, можуть отримати конкурентну перевагу, використовуючи інноваційні цифрові рішення для оптимізації процесів, покращення взаємодії з клієнтами та створення нових ціннісних пропозицій (Додаток А, рис. А.1).

Схема показує, як цифрові технології, що ґрунтуються на технологічних інноваціях, цифрових бізнес-моделях, конкурентних перевагах, диференціації ринку, покращеному зв'язку та співпраці, а також підриві та трансформації галузі, сприяють цифровізації міжнародної економіки. У сукупності ці фактори створюють можливості для бізнесу впроваджувати інновації, диференціювати себе та трансформувати галузі шляхом впровадження цифрових технологій у міжнародну економічну діяльність.

Тема цифровізації економіки є дуже актуальною, бо зростаюча капітало- та технологічна інтенсивність виробництва впливає на міжнародну конкурентоспроможність усіх країн світу.

Коли роботами, комп'ютерами та машинами все більше виконується людська праця, країни, що розвиваються, втрачають свою вирішальну конкурентну перевагу: дешеву робочу силу. Водночас конкурентна ситуація багатих промислово розвинутих країн покращується, оскільки вони можуть краще

фінансувати витрати на цифрову трансформацію. У майбутньому міжнародна конкурентоспроможність окремих економік буде вирішальним чином залежати від того, наскільки швидко цифрові технології будуть використовуватися у виробничих процесах.

Ця цифрова трансформація, у свою чергу, залежить від того, чи має країна необхідні ресурси для цієї трансформації. Наявні ресурси значною мірою залежать від досягнутого рівня економічного розвитку. Як правило, це вимірюється рівнем реального валового внутрішнього продукту (ВВП) на душу населення. За цим індикатором світ можна розділити на три групи країн – зразково та приблизно спрощено – (рис. 1.2).

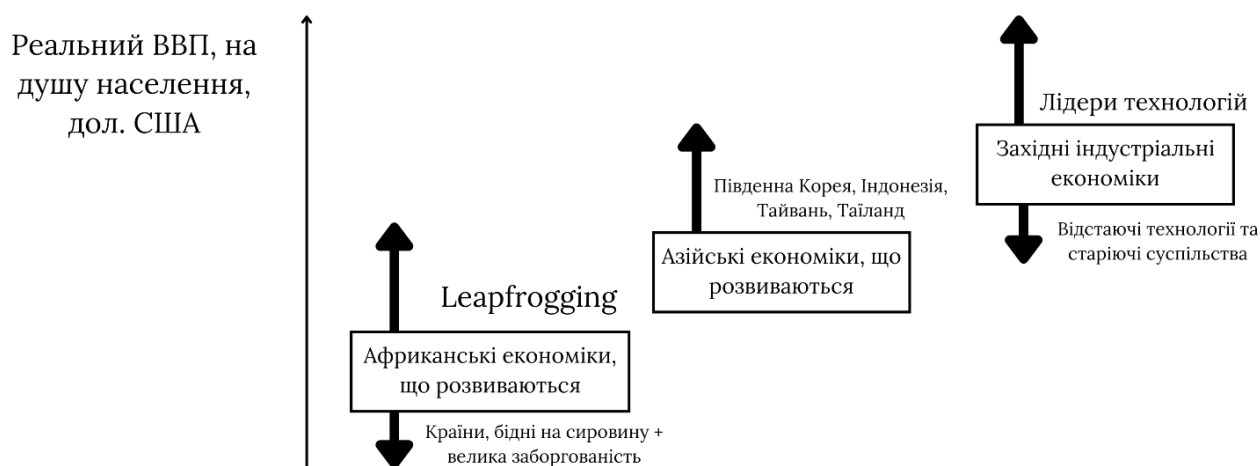

Рисунок 1.2 – Перерозподіл світового багатства завдяки цифровізації

Складено за даними [12]

Західні промислово розвинені країни мають найвищий дохід на душу населення. Якщо цим країнам вдасться просувати використання цифрових технологій, вони стануть ще більш конкурентоспроможними. З іншого боку, промислово розвинені країни, які не пройшли цифрову трансформацію, втрачають конкурентоспроможність. Це стосується економічно слабких країн, які також мають велику заборгованість, таких як Греція та, можливо, Італія. Суспільства, що старіють, також можуть потрапити до цієї групи країн, оскільки інноваційна потужність і продуктивність старіючого суспільства, як правило, нижчі.

В Азійських країнах з економікою, що розвивається, протягом останніх двох десятиліть спостерігається потужне економічне зростання. Тому вони мають фінансові ресурси для цифрової трансформації. Це стосується не лише Китаю, а й інших азіатських економік, таких як Південна Корея, Індонезія, Таїланд і Тайвань.

Змішана картина виникає при погляді на Африку. З одного боку, населення африканських країн молоде та зростає. Якщо цим країнам вдасться побудувати цифрову інфраструктуру та просувати сектор освіти, результатом може відбутися швидке економічне зростання. Деякі з цих країн можуть навіть пропустити технологічний крок. Економісти називають це стрибком (англ. leapfrogging). Наприклад, країна, яка ще не має стаціонарного телефонного зв'язку, створює мережу мобільного зв'язку і, отже, перебуває на тому ж технологічному рівні, що й промислово розвинена країна. З іншого боку, це стає проблематичним для бідних, слаборозвинених економік, які не мають цінної сировини та доступу до ринку капіталу. Їм загрожує ще більше відставання в економічному плані, оскільки вони втрачають конкурентоспроможність [12].

Цифрові технології стимулюють інновації та створюють нові можливості для бізнесу в міжнародній економічній діяльності. Підприємства, які використовують цифрові рішення, отримують конкурентну перевагу за рахунок оптимізації процесів, покращення взаємодії з клієнтами та розробки інноваційних ціннісних пропозицій. Індустріально розвинені країни з їхньою спроможністю фінансувати витрати на цифрову трансформацію отримують перевагу, тоді як ті, що відстають, можуть зіткнутися зі зниженням конкурентоспроможності.

Отже, рушійними силами які стимулюють використання цифрових технологій у міжнародній економічній діяльності є глобалізація, науково-технічний прогрес, вимоги ринку, регуляторні та політичні зміни.

1.3. Методичні основи цифровізації міжнародної економічної діяльності

Цифровізацію варто розглядати як інструмент, а не як самоціль. За системного державного підходу цифрові технології стимулюватимуть створення

робочих місць, підвищення продуктивності, темпів економічного зростання та якості життя громадян України.

Так, у «Цифровій адженді України» та Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України сформульовано основні принципи цифровізації.

Принцип 1. Цифровізація повинна забезпечувати кожному громадянину рівний доступ до послуг, інформації та знань, що надаються на основі інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій.

Принцип 2. Цифровізація повинна бути спрямована на створення переваг у різних сферах повсякденного життя. Цей принцип передбачає підвищення якості надання послуг з охорони здоров'я та отримання освіти, створення нових робочих місць, розвитку підприємництва, сільського господарства, транспорту, захисту навколишнього природного середовища, сприяння подоланню бідності, запобігання катастрофам, гарантування громадської безпеки тощо.

Принцип 3. Цифровізація є інструментом економічного зростання шляхом підвищення ефективності, продуктивності та конкурентоздатності завдяки використанню цифрових технологій.

Принцип 4. Цифровізація повинна сприяти розвитку інформаційного суспільства та засобів масової інформації.

Принцип 5. Цифровізація повинна орієнтуватися на міжнародне, європейське та регіональне співробітництво з метою інтеграції України до ЄС, виходу на європейський і світовий ринок.

Принцип 6. Стандартизація є основою цифровізації, одним із головних чинників її успішної реалізації. Побудова лише на українських стандартах неприпустима. Винятком можуть бути відповідні програми у сфері оборони та безпеки, в яких застосування інших стандартів (національних, міждержавних) є аргументованим.

Принцип 7. Цифровізація повинна супроводжуватися підвищенням рівня довіри й безпеки. Інформаційна безпека, кібербезпека, захист персональних даних є передумовами одночасного цифрового розвитку та запобігання супутнім ризикам.

Принцип 8. Цифровізація як об’єкт фокусного та комплексного державного управління. Основними завданнями держави на шляху до цифровізації країни є корегування вад ринкових механізмів, подолання інституційних та законодавчих бар’єрів, започаткування проектів цифрових трансформацій національного рівня та залучення відповідних інвестицій, стимулювання розвитку цифрових інфраструктур [13].

Цифровізація економіки як залежить, так і впливає на різні сфери життя. Дотримання цих принципів є визначальним для створення й реалізації та користування цими перевагами (рис.1.3).

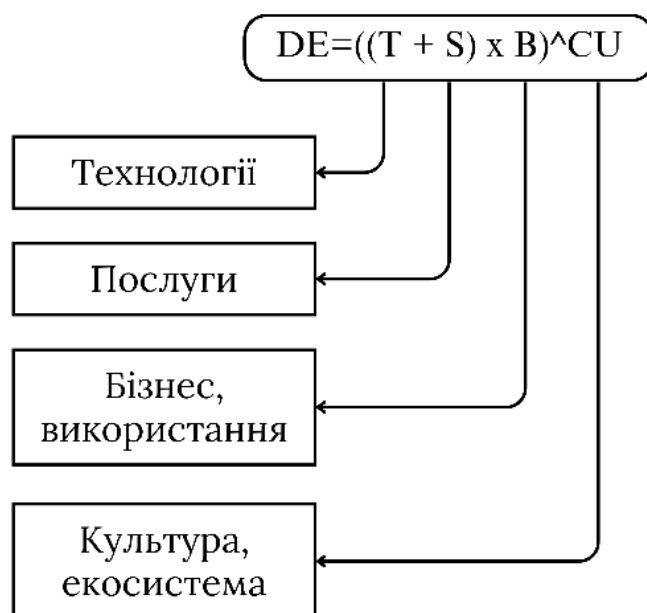

Рисунок 1.3 – Формула успіху цифрової економіки

Складено за даними [8]

Цифрова економіка – це ефективне та продуктивне використання цифрових технологій та послуг бізнесом, державою, громадянами, що підсилюється відповідною цифровою культурою та екосистемою [8].

Оцінка цифровізації міжнародної економічної діяльності вимагає методичних підходів, які можуть дати розуміння масштабів, характеру та впливу цифровізації на світову економіку. До них відносяться кількісний, якісний та

порівняльний аналізи, також аналізи окремих галузей, зацікавлених сторін і статистичних даних (табл. 1.4).

Таблиця 1.4 – Методичні підходи до вивчення цифровізації міжнародної економічної діяльності

Метод	Характеристика	Інструменти
Кількісний аналіз	Це дослідницький підхід, який передбачає збір і аналіз числових даних.	- Засоби візуалізації даних (Excel) можна використовувати для створення діаграм і графіків, які допомагають візуалізувати дані. - Регресійний аналіз - використовується для виявлення зв'язку між однією або кількома незалежними змінними та залежною змінною (Excel). - Аналіз часових рядів використовується для аналізу даних на основі часу для визначення тенденцій і закономірностей (Excel).
Якісний аналіз	Передбачає поглиблене вивчення та інтерпретацію якісних даних.	- Контент-аналіз – це метод дослідження, який передбачає систематичний аналіз текстових даних. - Інтелектуальний аналіз тексту передбачає використання програмного забезпечення для вилучення інформації та розуміння з великих обсягів неструктурованих текстових даних. - Тематичні дослідження: тематичні дослідження передбачають поглиблений аналіз конкретного випадку чи прикладу. - Візуальний аналіз передбачає аналіз візуальних даних, таких як фотографії, відео чи малюнки.
Порівняльний аналіз	Порівняння моделей цифровізації, стратегій і результатів у різних країнах. Це допоможе визначити схожість і відмінності у впливі цифровізації на міжнародну економічну діяльність.	Використання міжнародних баз даних, таких як Світовий банк, Міністерство Фінансів тощо, для збору даних про економічні показники та тенденції цифровізації в різних країнах. Кластерний аналіз – це статистичний метод, який використовується для групування країн або регіонів на основі подібності економічних показників і показників цифровізації.
Аналіз зацікавлених сторін	Вивчення інтересів і дій різних зацікавлених сторін (уряди, підприємства, споживачі, та міжнародні організації) у процесі цифровізації	Сітка влади/інтересів – це інструмент, який допомагає класифікувати зацікавлених сторін на основі їхнього рівня влади та інтересу до проекту. SWOT-аналіз визначає сильні та слабкі сторони, можливості та загрози, пов'язані з цифровізацією міжнародної економіки, а також розуміння того, як ці фактори можуть вплинути на різні зацікавлені сторони.

Складено за даними [14-17]

Ці методичні підходи можуть забезпечити комплексну оцінку цифровізації міжнародної економічної діяльності, допомагаючи дослідникам, політикам і практикам краще зрозуміти багатогранну природу та наслідки цифровізації для глобальної економіки.

Висновки до розділу 1

Отже, в цьому розділі було розглянуто поняття та сутність цифровізації в міжнародній економічній діяльності, виділено її визначення та різні складові. Цифровізація означає інтеграцію цифрових технологій і процесів в економічну діяльність, що забезпечує підвищення ефективності праці та інновацій. Це передбачає впровадження цифрових інструментів, платформ і систем у різних секторах і галузях, трансформуючи традиційні бізнес-моделі та практики.

Кілька рушійних сил були визначені як каталізatori цифровізації міжнародної економічної діяльності. Глобалізація трансформувала наш світ, полегшуючи обмін товарами, послугами та інформацією через кордони. Науково-технічний прогрес призвів до розробки передових цифрових технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн та Інтернет, які в свою чергу зробили революцію в бізнес-операціях і комунікації. Ринкові умови, в тому числі зростаючий попит на цифрові послуги, також сприяли поштовху до цифровізації. Крім того, законодавство та нормативно-правова база зіграли певну роль у формуванні цифрового ландшафту, забезпечуючи керівництво та нагляд. Інновації в цифрових технологіях продовжують з'являтися, створюючи нові можливості та виклики для міжнародної економічної діяльності.

Для успішного аналізу інтенсифікації міжнародної економічної діяльності на засадах цифровізації економіки необхідно підібрати гарну методологічну базу. Різні методи та підходи використовувалися для впровадження ініціатив цифровізації, зокрема кількісний, якісний, порівняльний аналізи, а також аналіз зацікавлених сторін.

Підсумовуючи, теоретичні та методологічні основи, розглянуті в цьому розділі, забезпечують теоретичним розуміння впливу цифровізації на міжнародну економічну діяльність. У наступному розділі проаналізуємо існуючі результати України у сфері цифрової трансформації на прикладі Дії.

2. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЙОГО ВПЛИВУ НА МІЖНАРОДНУ ЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

2.1 Загальна характеристика та тенденції підприємства Дія

Дія (скорочення від «Держава і я») — мобільний застосунок, електронний портал і бренд цифрової держави в Україні, розроблений Міністерством цифрової трансформації України. Дію було вперше презентовано у 2019 році й офіційно запуснено у 2020 році [18].

Дія – це екосистема, яка включає у себе багато проектів і функціонує у вигляді застосунку та порталу (рис. 2.1).

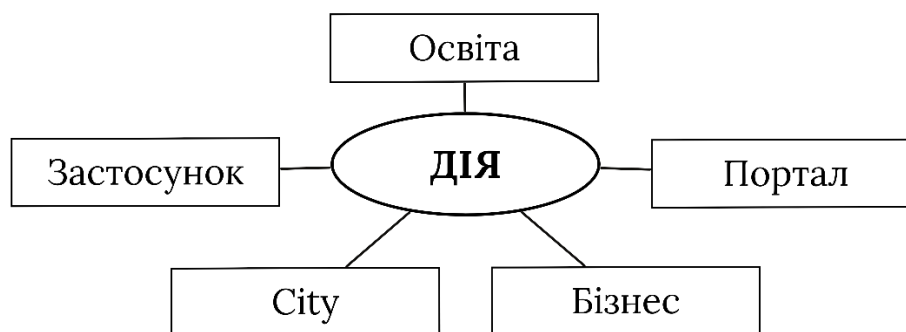

Рисунок 2.1 – Екосистема Дії

Розраховано за даними [19]

Застосунок – це не тільки 14 документи, але й 29 сервісів, які актуальні кожному громадянину. До таких сервісів можна віднести отримання військових облігацій, можливість жертвувати армії та благодійним фондам, підтримувати зв'язок з тими, хто на окупованих територіях і не мають доступу до реальної інформації та інтернету. Крім цього, великої популярності набули послуги з відкриття, закриття та сплати податків ФОПів.

На **порталі** можна скористатися 90 державними послугами. Вони поділяються на дві категорії: індивідуальні (прості) та комплексні (задіяно більше ніж одне міністерство). Гарним прикладом такої послуги є **єМалятко**. Подавши одну заяву, користувач отримує 10 різних послуг, до яких можна віднести

отримання свідоцтва про народження дитини, реєстрація місця проживання новонародженої дитини, виплата грошової компенсації за пакунок малюка тощо.

Дія цифрова освіта – портал, на якому громадяни можуть отримати безкоштовне навчання цифровій грамотності, передивившись 70 серіалів. Метою цього portalу є допомогти користувачам Дії розумітися в усіх послугах та інтерфейсі в цілому, а також розвивати цифрову грамотність українців будь-якого віку.

Дія Бізнес (бізнес онлайн та бізнес офлайн) – безкоштовні фінансові, юридичні, маркетингові, IT тощо консультації для бізнесів.

Дія Сімі – економіко-правовий режим, , що створює сприятливі умови для розвитку IT-бізнесу в Україні, а також запроваджує комплекс стимулів для розвитку України як високотехнологічної цифрової держави [19].

Розглянемо загальні характеристики Дії:

- **Доступність.** Дія доступна для всіх громадян України та може використовуватися на різних пристроях. А також забезпечує навчанням тих осіб, яким важко використовувати цифрові технології в отриманні державних послуг;
- **Зручність.** Дія розроблена з простим і легким у користуванні інтерфейсом, який полегшує громадянам доступ до необхідних послуг;
- **Безпечність.** Дія побудована на безпечній платформі з розширеними механізмами шифрування та захисту даних для забезпечення конфіденційності та цілісності даних користувачів;
- **Інноваційність.** Це передова цифрова платформа, яка поєднує новітні технології, такі як штучний інтелект, машинне навчання та блокчейн;
- **Прозорість.** Дія надає громадянам доступ до публічної інформації та дає змогу відстежувати статус їхніх заяв та запитів;
- **Продуктивність.** Ті послуги, які займали тижні, щоб отримати, тепер можна отримати за 10 хвилин, не стоячи в черзі;

Ще однією з характерних рис Дії є те, що вона постійно розширяє обсяг своїх послуг. Коли Дія розпочала свою діяльність у 2020 році, було забезпечено доступ до понад 20 державних послуг онлайн. Ці послуги включали отримання

електронного посвідчення особи, реєстрацію нового бізнесу, доступ до інформації з земельного кадастру, подання заяви на отримання паспорта тощо. Але з кожним роком можемо спостерігати стрімке зростання обсягу цих послуг (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 - Обсяг послуг на порталі Дія

Дата	Кількість послуг
Початок діяльності (квітень 2020)	27
2020	50
2021	72
2022	92

Розраховано за даними [19]

За цими даними побудуємо діаграму, щоб візуально дослідити динаміку обсягу послуг, які надає Дія (рис. 2.2).

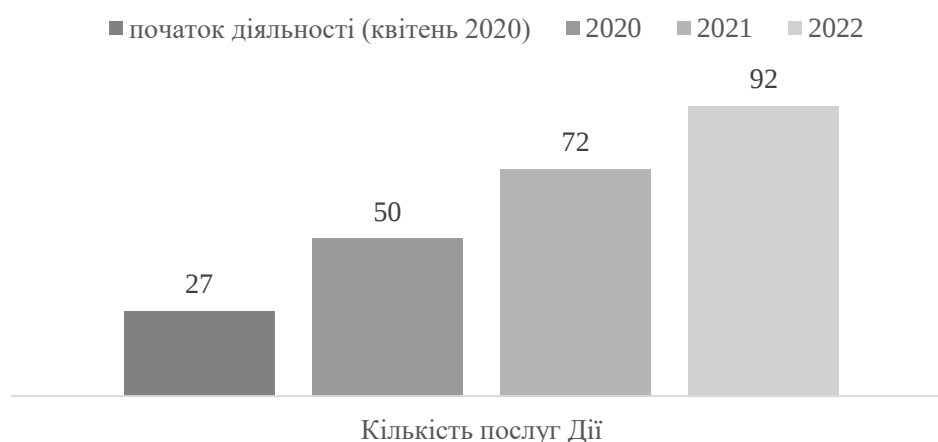

Рисунок 2.2 – Динаміка обсягу послуг на порталі Дії

Розраховано за даними [19]

Спостерігаємо зростання і стабільне додавання державних послуг до порталу Дії. Це свідчить про стрімку цифровізацію України і очевидну зацікавленість уряду у виконанні свого п'ятирічного плану по цифровій трансформації держави, не дивлячись на політичні та економічні перепони, які виникають протягом останніх 3 років.

Розглянемо динаміку кількості користувачів застосунку Дії, щоб з'ясувати наскільки цей проект вплинув на громадян (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Кількість користувачів застосунку Дія (млн. осіб)

Рік	Кількість користувачів застосунку Дія (млн. осіб)
2020	3
2021	12,9
2022	18,5
2023	19,1

Розраховано за даними [19]

Спостерігаємо найбільше зростання за перший рік функціонування застосунку. Це зрозуміло, бо Дія в собі містила багато корисних документів і послуг, а також потужну маркетингову стратегію. За 2021 рік відбулося значне зростання через введення послуги «Підтримка», яка полягала у видачі 1000 грн за реєстрацію вакцини в Дії. У 2022 році Дія охоплює ще більшу аудиторію населення. Це можна пояснити погіршенням функціональності державних реєстрів та установ через загрозу повітряних атак і проблем з електроенергією.

Більш наглядно дослідимо результати у форматі діаграми (рис. 2.3).

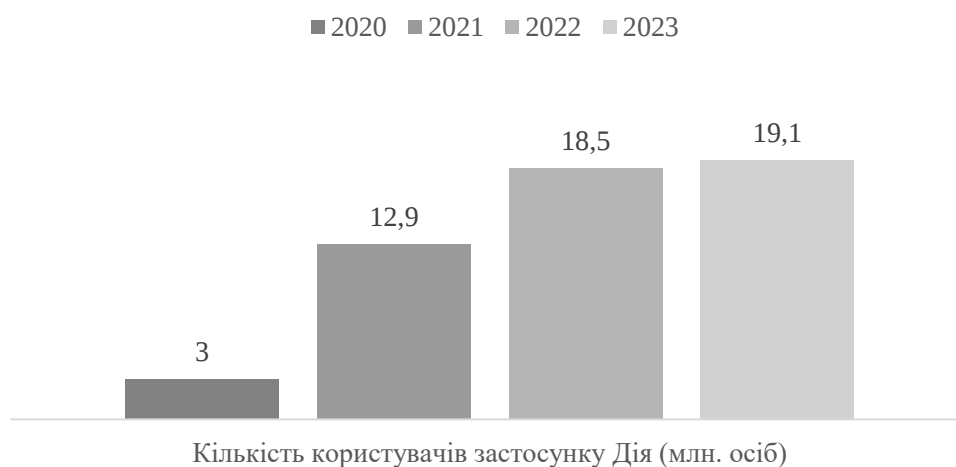

Рисунок 2.3 – Динаміка обсягу користувачів застосунку Дія

Розраховано за даними [19]

Війна поставила нові виклики, тож адаптивність та інноваційність Дії вплинуло на створення багатьох нових документів і послуг. У перші тижні після повномасштабного вторгнення запустили «Документ» – спеціальний документ на час воєнного стану. Після цього було введено комплексну послугу для внутрішньо переміщених осіб – 1,4 мільйона людей подали заявки на отримання довідки та

грошової допомоги ВПО через Дію. Було створено програму «Ворог», яка стала потужним інструментом народної розвідки. Завдяки «Ворог» понад 455 тисяч людей передали інформацію про окупантів та колаборантів.

Через Дію можна подати заяву про пошкоджене майно, зокрема, особам, що втратили роботу через війну. Тим, чий бізнес постраждав через бойові дії виплачують 6500 грн. А також було запущено програму доступного кредитування «Оселя». Близько 800 українців отримали кредити на житло, загальна сума яких становить більше 1 млрд грн для військових, медиків, педагогів та науковців [19].

Щодо характеристики та тенденцій Дії було розглянуто розширення послуг і зростання аудиторії користувачів, а також структуру, характерні риси й методи адаптації під сучасні перешкоди, які в собі несе цей проект Мінцифри. Можемо зробити висновок, що Дія в першу чергу сфокусована на потребах громадян і має за мету стати інструментом спрощення життя у будь-яких політико-економічних обставинах.

2.2 Актуальність роботи підприємства в рамках розвитку міжнародної економічної діяльності в Україні

Дія є не лише корисним документальним порталом для громадян України. Програма допомагає модернізувати та оптимізувати економіку країни за допомогою цифрових технологій. Однією з ключових переваг Дії є те, що вона спрощує багато бюрократичних процесів, таких як реєстрація бізнесу, подання податкової звітності та митне оформлення, які можуть бути трудомісткими та складними в Україні. Надаючи цифрові послуги, які автоматизують ці процеси, Дія може допомогти бізнесу заощадити час і ресурси та працювати ефективніше. Це може зробити Україну більш привабливою для іноземних інвесторів і сприяти міжнародній торгівлі шляхом зменшення бар'єрів для входу.

Послуги з відкриття, внесення змін та закриття ФОП стали одними із перших онлайн-сервісів на порталі Дія та одними з найпопулярніших. У відомстві

Мінцифри кажуть, що процес реєстрації ФОП скорочено з 30 до 3 етапів, а заповнення форми займає близько 10 хвилин [20].

Для того, щоб зареєструвати свій бізнес без використання цифрових інструментів треба піти в ДРА з певним пакетом документів, зокрема заповнену заяву на проведення державної реєстрації ФОП (щоб заповнити заяву необхідно обрати КВЕД); паспорт.

Якщо всі документи в адміністрацію подано правильно, реєстратор видає опис, у якому вказано реєстраційний код для доступу до електронних реєстраційних документів. Цей номер потрібно ввести, обравши розділ "Результат надання адміністративних послуг". Після цього необхідно роздрукувати виписку, потім треба обрати систему оподаткування (загальна або спрощена система). Коли вибір зроблено, потрібно відвідати Державну податкову інспекцію і надати наступні звіти:

- При спрощеній системі –першій і другій групі «Податкова декларація платника єдиного податку» та «Звіт щодо сум нарахованого доходу застрахованої особи ЄСВ»;
- При загальній системі - «Декларація про майновий стан і доходи»;
- Незалежно від системи – ЄСВ [21-24].

Розглянемо як проходить реєстрація на порталі Дія. При наявності електронного підпису та облікового запису в Дії для відкриття ФОПу необхідно заповнити онлайн-форму на отримання послуги. Заповнену заяву на реєстрацію ФОП буде перевірено та автоматично надіслано до ЄДР для проведення державної реєстрації в автоматичному режимі без участі державного реєстратора. Якщо було обрано систему оподаткування (як загальну, так і спрощену), то відповідні відмітки проставляються в заяві про державну реєстрацію. Заява автоматично буде направлена до податкової за місцем реєстрації або за місцем провадження господарської діяльності. Якщо не було обрано систему оподаткування, в програмі можна знайти короткий тест, який допоможе визначитися [25].

Це дуже доречна інновація, бо Україна довго бориться з проблемою незареєстрованих бізнесів, але в той самий час цей процес був надто складний.

ФОП можуть сприяти економічному зростанню шляхом створення робочих місць, отримання прибутку та інноваціям. За весь час через Дію українці зареєстрували понад 480 тисяч ФОП. Раніше послуга відкриття ФОП була з реєстратором — користувач подавав заявку, її розглядала жива людина (реєстратор), і підтверджувала реєстрацію цього ФОП. За час роботи послуги з реєстратором через Дію відкрили ФОП: у 2020 році - 86 428, а у 2021 - 81 948 разів.

Отже, розглянемо статистику України з відкриття ФОП (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Зареєстровані ФОП через Дію та в цілому в Україні за 2020-2021 роки

Рік	2020	2021
Відкрито ФОП загалом	275 000	296 389
Відкрито ФОП через Дію	86 428	81 948
Відношення	31%	28%

Розраховано за даними [19-20, 26]

Спостерігаємо в 2020-2021 роки те, що частка відкритих ФОП через Дію була значущою – майже третина всіх зареєстрованих фізичних осіб підприємців припадала саме на доступну послугу в Дії (табл. 2.3). Більш наглядно можна побачити результати таблиці в рис. 2.4.

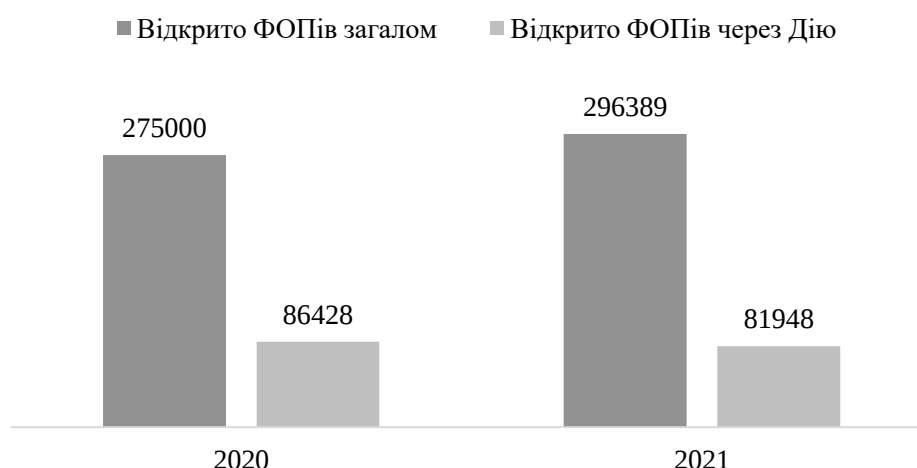

Рисунок 2.4 – Порівняння зареєстрованих ФОПів через Дію та в цілому в Україні за 2020-2021 роки

Розраховано за даними [19-20, 26]

У 2021 році спостерігаємо меншу кількість зареєстрованих ФОП через Дію, але це пов'язано не з неактуальністю послуги, а з її модернізацією.

17 травня 2021 року Дія презентувала послугу АвтоФОП — реєстрація бізнесу без реєстратора. Автоматична реєстрація ФОП - послуга, завдяки якій українці можуть зареєструвати фізичну особу підприємцем та обрати загальну чи спрощену систему оподаткування. Відкрити власний бізнес можна автоматично онлайн, без участі державного реєстратора. Заявка на відкриття ФОП одразу надходить у реєстр фізосіб-підприємців. 10-15 хвилин на заповнення заяви і менше ніж 2 секунди на її обробку. Завдяки послугі АвтоФОП через Дію українці зареєстрували свій бізнес понад 311 897 разів [19].

Нижче проведено порівняння відкритих ФОП в Україні в цілому та за допомогою послуги АвтоФОП (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 - Порівняння зареєстрованих ФОПів через АвтоФОП Дії та в цілому в Україні за 2021-2023 роки

Рік	2021	2022	2023 (березень)
Відкрито ФОП загалом	296 389	201 295	36 892
Відкрито ФОП через Дію	102 430	141 806	26 906
Відношення	35%	70%	73%

Розраховано за даними [19-20, 26]

У 2021 році вказаний відсоток саме АвтоФОП за цей рік. Якщо порахувати загальну кількість зареєстрованих фізичних осіб підприємців через Дію за 2021 р. нараховуємо 184 378 ФОП і це складає 62% від усіх реєстрацій за цей рік в Україні. З 2022 і до сьогодні спостерігаємо вагомий внесок модернізації цієї послуги. Громадяни з легкістю відкривають ФОП та не ухиляються від оподаткування, що сприяє економічному зростанню України.

У рисунку 2.5 можемо побачити результати цього дослідження.

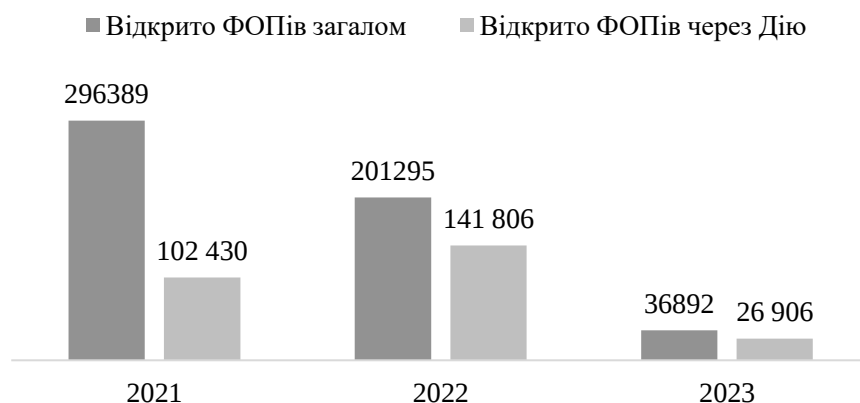

Рисунок 2.5 – Порівняння зареєстрованих ФОП через АвтоФОП Дії та в цілому в Україні за 2021-2023 роки

Розраховано за даними [19-20, 26]

АвтоФОП одразу став популярною послугою для підприємців України. 70% усіх відкритих ФОП у 2022 році відбулося завдяки інноваційній діяльності Дії. Такий стрибок, у порівнянні з 2021 роком, можна пояснити перешкодами, які виникли у реєстраційних центрах – відсутність електроенергії, перерви під час повітряної тривоги, міграція населення тощо. Онлайн послуги стають все більш актуальними в умовах війни. Хоча 2023 рік тільки почався, станом на березень через АвтоФОП зареєстровано 73% усіх ФОП в Україні, а на 19 травня 2023 року зареєструвалося вже 67 265 фізичних осіб підприємців, що складає більше половини результатів за 2021 рік і 47% від результатів за 2022 рік.

Крім спрощення процесу реєстрації ФОП, Дія створила більш комфортні умови для реєстрації ТОВ.

ТОВ – це організація, суб'єкт господарювання, статутний капітал якої поділений на частки, розмір яких встановлюється статутом товариства. Товариство з обмеженою відповідальністю є різновидом господарських товариств [27]. Товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ) можуть сприяти зростанню національної економіки кількома способами:

- Створення робочих місць;
- ТОВ залучають інвестиції та сприяють формуванню капіталу в економіці;

- Надходження податків;
- Стимулювання інновацій та продуктивності;
- ТОВ робить внесок у розвиток ланцюгів поставок і бізнес-екосистем.

Вони взаємодіють із постачальниками, постачальниками послуг та іншими підприємствами у своєму ланцюжку створення вартості, створюючи мультиплікаційний ефект у всій економіці;

- Товариства з обмеженою відповідальністю, орієнтовані на міжнародні ринки, можуть сприяти зростанню експорту.

Створення сприятливого середовища, яке підтримує ріст і сталість ТОВ, є необхідним для максимізації їх позитивного впливу на національну економіку.

У жовтні 2020 року на порталі Дія запрацювала послуга реєстрації ТОВ з державним реєстратором. 24 серпня 2022 року запустили автоматичну реєстрацію ТОВ на порталі Дія (без реєстратора). ТОВ зареєстровано автоматично, якщо заява відповідає усім умовам, якщо ж не відповідає хоча б одній з умов — реєстрація відбудеться за участі державного реєстратора онлайн протягом 1 робочого дня [19].

Розглянемо динаміку зареєстрованих ТОВ в Україні з моменту існування цієї послуги (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Зареєстровані ТОВ через Дію з участю реєстру та АвтоТОВ в Україні за 2021-2023 роки

Рік	2020	2021	2022	2023
Зареєстровано ТОВ через Дію + реєстр	692	4932	2722	575
АвтоТОВ	0	0	1327	1596

Розраховано за даними [19]

Спостерігаємо цікаву тенденцію – навіть при функціонуванні послуги АвтоТОВ, деякі громадяни обирали реєстрацію ТОВ з державним реєстратором. Це свідчить про те, що багато людей не змогли правильно заповнити анкету, тож Дії необхідно впровадити більш доступний і зрозумілий алгоритм заповнення, наприклад, біля кожного вікна додавати коротке пояснення та приклад заповнення. Розглянемо цю динаміку більш детально за допомогою діаграми (рис. 2.6).

Рисунок 2.6 – Зареєстровані ТОВ через Дію з участю реєстру та АвтоТОВ в Україні за 2021-2023 роки

Розраховано за даними [19]

Буде не об'єктивно характеризувати спад у тенденціях відкриття ТОВ за 2022 рік як проблему саме в послугі, бо ті обставини, в яких Україна знаходилася і продовжує знаходитися не є сприятливими для відкриття бізнесу. Не дивлячись на це, швидка адаптація, як населення, так і Дії сприяють стабілізації результатів у цьому році. З такими темпами, як зараз, в кінці 2023 можемо побачити 5210 зареєстрованих товариств з обмеженою відповідальністю, що є більше, ніж результати 2021 року, в мирних умовах. Це може бути пов'язано з модернізацією послуги відкриття ТОВ без участі державного реєстру.

Робота Дії має велике значення для міжнародної економічної діяльності України не тільки завдяки спрощенню бюрократичних питань. Вона допомагає модернізувати та оптимізувати економіку країни, зменшує бар'єри для входу іноземних інвесторів, а також сприяє розвитку цифрової економіки.

На сучасному етапі розвитку економіки України посилення її інвестиційної привабливості та стабілізація національної економіки у час політичної та фінансово-економічної кризи є актуальним і пріоритетним завданням державної інвестиційної політики.

Динаміку вкладень та надходжень прямих іноземних інвестицій в економіку Україну та з України у 2018–2022 роки наведено в рис. 2.3.

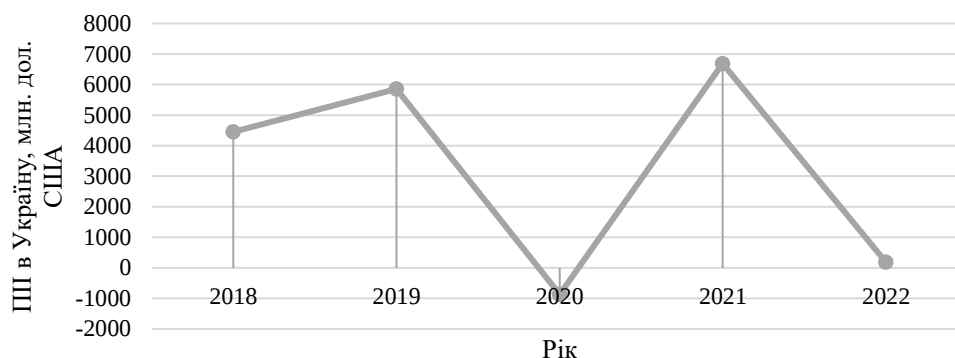

Рисунок 2.7 – ПІІ в Україну за 2018-2022 роки, млн. дол. США

Розраховано за даними [28]

Найгірший показник спостерігаємо в 2020 році, і саме в цей час було запропоновано Президентом України розробити пакет законопроектів щодо створення сприятливих умов для розвитку ІТ-індустрії та реалізації інвестиційного потенціалу України у сфері інформаційних технологій.

Бачимо у 2021 році значне зростання ПІІ. В Україні було створено сприятливі умови для залучення значних інвестицій в економіку, зокрема до UkraineInvest звернулось 27 інвесторів з інвестиційними проектами на суму понад 2 млрд доларів США [29].

Унікальний правовий та податковий простір для ІТ Дія City розпочав свою роботу 8 лютого 2022 року, що могло б колосально підвищити рівень ПІІ в Україну, якби не ті інвестиційні ризики, які виникли при політичній та економічній кризі, спричинені повномасштабним вторгненням Росії. Це повернуло нашу державу майже до тих самих результатів, які були в 2020 році.

Не дивлячись на це, законопроекти про Дія City стали вирішальним кроком у тому, щоб сприяти залишенню ІТ-спеціалістів в Україні, замість імміграції закордон, а також залученню іноземних талантів в Україну, а це важлива довгострокова інвестиція в розвиток економіки України та її конкурентоспроможності у світі.

До складових Дія Сіті відносяться:

- сприятлива податкова система;

- гнучкі форми співпраці з ІТ-спеціалістами — GIG-контракти поєднують у собі переваги фрілансу та соціальні гарантії;
- гарантії захисту інтелектуальної власності;
- елементи англійського права, що спрощують доступ до інвестицій [30].

Дія City запроваджує елементи системи загального (англійського) права. Це дозволяє залучити додаткові інвестиції у галузь. Імплементация окремих елементів англійського права дозволить іноземним інвесторам розраховувати на поширені в інших юрисдикціях практики, загальновизнані світовим бізнесом як «інвестиційно привабливі».

Таблиця 2.3 – Елементи системи англійського права

Назва	Характеристика
Convertible loan	На початкових стадіях життя стартапів часто неможливо оцінити їх майбутню вартість як компанії. Тому договори конвертованої позики дозволяють залучити фінансування з визначенням частки інвестора (кредитора) вже тоді, коли стартап буде мати ринкову оцінку.
Option	Право інвестора збільшити свою частку у статутному капіталі компанії в разі її успішного росту. Маючи таке право, інвестори готові запропонувати кращі умови фінансування поточним власникам компаній.
Liquidation Preferences	Вкладаючи суттєві кошти в проект, інвестори матимуть змогу вимагати першочергового погашення їх інвестицій, наприклад, до розподілу дивідендів чи на випадок ліквідації товариства.
Liquidated Damages	Укладаючи угоди, інвестори хочуть передбачити в договорі компенсацію можливих втрат. Компенсація не має потребувати складного доведення в суді та не може бути предметом необґрунтованого зменшення судом. В англо-американському праві передбачено механізм покриття таких втрат (якщо розмір оцінених збитків не перевищує суми реальних завданих збитків).
Warranties & Indemnities	Це інструмент, що передбачає можливість компенсації на користь сторони, яка покладалась на неправдиві запевнення.

Складено за даними [31-34]

Усі ці інструменти дають інвесторові певність: у випадку зміни обставин інвестування, його права та інтереси захищені законодавчо.

ІТ-компанії, які долучаються до Дія.City, сплачують менші податки, можуть будувати прозору корпоративну структуру завдяки запровадженню GIG-контрактів як альтернативи практиці залучення ФОП, мають кращий доступ до

інвестицій завдяки посиленому захисту інтересів інвестора та прав на інтелектуальну власність.

Сьогодні резидентами Дія City є вже 528 компаній, в тому числі за час повномасштабної війни — 474 компаній. Серед резидентів — відомі як українські так міжнародні компанії: Reface, Roosh, Nokia, Monobank, Visa, Kyivstar.Tech, Samsung, MacPaw, Ajax Systems та інші [30].

В результаті Дія City стимулює розвиток цифрової галузі на всій території України з метою залучення інвестицій, підвищення зайнятості шляхом залучення талановитих працівників та розвитку освіти в сфері інформаційно-комунікаційних технологій.

Крім усього зазначеного, Дія може сприяти розвитку цифрової економіки в Україні, яка є важливою складовою міжнародної економічної діяльності країни. Платформа надає ряд цифрових послуг, включаючи електронну комерцію, системи онлайн-платежів і цифрову перевірку особи, які можуть сприяти розвитку цифрової економіки в Україні. Це може створити нові можливості для українського бізнесу для розширення світового ринку та сприяння міжнародній економічній діяльності. Також важливим проектом Дії є Дія Освіта – платформа, яка навчає користувачів цифровій грамотності. Це сприяє цифровізації економіки таким чином, що громадяни будь-якого класу, віку та статі мають рівні можливості вміти розбиратися в цій темі. Цифровізація країни починається саме з людей.

Отже, Дія сприяє розвитку міжнародної економічної діяльності в Україні наступним чином:

По-перше, Дія автоматизує бюрократично важкі процеси, зокрема з відкриття ФОП і ТОВ, що економить час і ресурси. На цю ініціативу громадяни реагують дуже позитивно – кількість зареєстрованих господарств зростає і це спонукає підприємців не ухилятися від оподаткування.

По-друге, Дія сприяє іноземним інвестиціям, а також вирішує давно знамениту проблему міграції вітчизняних талантів створенням програми Дія City.

По-третє, Дія навчає громадян цифровій грамотності, що може докорінно змінити нашу державу і зробити її лідером у світі у цифровій трансформації.

2.3 Виклики та можливості роботи Дії як трансфер технології у інші країни

Трансфер технологій – це процес передачі навичок, знань, методів виробництва, зразків виробництва і складових об'єктів технологій між урядами та іншими установами з метою забезпечення науково-технічного прогресу [35].

Наразі це питання постає дуже актуальним, зокрема у співробітництві з Естонією. Естонія – один із найкращих прикладів цифрової держави, з якої Україна брала приклад, коли створювалося Міністерство цифрової трансформації. Іншими словами, Естонія стала наставником та партнером у побудові цифрового уряду в нашій державі. Одним прикладом проекту є *Трембіта*, завдяки якій всі реєстри обмінюються між собою даними, а українці можуть отримувати такі онлайн-послуги, як *єМалятко* [19].

Український продукт отримання держпослуг швидким та зручним чином стає цікавим для експорту. Естонський застосунок *mRiik* є аналогом української Дії і з лютого доступний для тестувальників. Повноцінний запуск планується у середині цього року. Застосунок *mRiik* зробить спілкування з державою та доступ до послуг значно легшим. Дія – змінила ставлення та очікування від державних послуг у громадян, також вона змінює і держслужбовців. Стара система, бюрократія та папірці – вже просто не працюють, і їхній приклад дає упевненість у тому, що *mRiik* так само змінить і цифрові послуги в Естонії [36].

Крім Естонії в технологіях Дії зацікавлені й інші держави. За словами Дениса Іванова – керівника команди впровадження електронних послуг Міністерства цифрової трансформації України – станом на сьогодні відбувається комунікація з понад 15 країнами, які наразі залишаються тайними для публіки до підписання меморандуму про співпрацю.

У кожної з цих країн різний рівень готовності до цифрової трансформації, різна цифрова культура, різне бачення, але зацікавленість є як у цифрових документах, зокрема водійські права, техпаспорт, ID, так і в послугах. Інша технологія, якою цікавляться – це цифрова освіта та грамотність, на тему яких Дія

створила якісну базу. Наразі уряди інших країн паралельно розглядають створення самостійного або запозичення готового продукту. Ключовими факторами у виборі є час та ресурси [19].

Для того щоб розглянути потенційні виклики та можливості роботи Дії як трансферу технологій у інші країни проведемо SWOT-аналіз.

SWOT — це ефективний інструмент бізнес-планування, який використовується в бізнесі для формування стратегій. Цей інструмент допомагає проаналізувати внутрішні фактори (сильні та слабкі сторони), які впливають, і зовнішні фактори (можливості та загрози), які можуть мати вплив на організацію. SWOT може допомогти вам проаналізувати свій бізнес зі стратегічної точки зору. Це допоможе вам визначити, як використати свої можливості, використовуючи свої сильні сторони та як уникнути загроз та усунути слабкі сторони. Потрібно аналізувати: сильні сторони, слабкі сторони, можливості, загрози [38].

Перший етап — створюємо матрицю SWOT.

Таблиця 2.4 - SWOT-аналіз трансферу технологій Дії

Сильні сторони	Можливості
Налагоджена та перевірена технологічна платформа	Покращена впізнаваність бренду
Інновації у вигляді постійної адаптації	Міжнародна експансія
Сильна державна підтримка	Економічне зростання та стабільність країни-реципієнта
Слабкі сторони	Загрози
Обмежені ресурси	Ринкове середовище та конкуренція
Юридичні та нормативні відмінності країн	Проблеми конфіденційності даних
Обмежений досвід роботи на міжнародних ринках	Політична та економічна нестабільність

Складено за даними [19, 38]

Розглянемо більш детально кожний фактор:

1. Сильні сторони

- Налагоджена та перевірена технологічна платформа Дії забезпечує міцну основу для успішного, та з мінімальними ризиками, впровадження її технологій у країнах-реципієнтах.

- Дія демонструє прихильність до інновацій, постійно адаптуючи свої технології до нових потреб і викликів економіко-політичного середовища.
- Дія отримує потужну державну підтримку в Україні, що створює сприятливе середовище та підвищує ймовірність успішних результатів.

2. Слабкі сторони

- Обмежені фінансові ресурси, людський капітал та інфраструктура Дії в країні-реципієнті, можуть стати проблемою для інтенсифікації зусиль з передачі технологій.
- Наявність правових та нормативних відмінностей між країнами може створювати складності та перешкоди в передачі технологій. Дії знадобиться локальна допомога у дотриманні різноманітних нормативних рамок, що може потребувати значних зусиль та ресурсів.
- Обмежений досвід роботи на міжнародних ринках може стати проблемою для розуміння унікальної динаміки, культурних нюансів і ринкових вимог різних країн.

3. Можливості

- Покращення впізнаваності бренду завдяки успішному трансферу технологій. Пропонуючи високоякісні рішення актуальних проблем, Дія може зміцнити свою репутацію, залучити нових клієнтів і розширити присутність на ринку.
- Міжнародна експансія: завдяки трансферу технологій в інші країни Дія може залучати нових клієнтів, досліджувати неосвоєні ринки та диверсифікувати свої потоки доходів, тим самим збільшуючи свій глобальний слід.
- Трансфер технологій від Дії може сприяти економічному зростанню та стабілізації країн-реципієнтів. Надаючи урядам і бізнесам передові цифрові технології, Дія може стимулювати інновації, підвищувати продуктивність і сприяти сталому розвитку, що призведе до покращення економічних умов країни-реципієнта.

4. Загрози

- Присутність визнаних гравців і нових постачальників технологій може створити гостру конкуренцію, вимагаючи від «Дії» диференціації своїх пропозицій та ефективного позиціонування. Такими конкурентами є: OpenGov (Вони пропонують інноваційні платформи для бюджетування, фінансового менеджменту тощо для державних установ, що дозволяє урядам оптимізувати свою діяльність); Zoho Corporation (компанія з розробки програмного забезпечення, яка надає цифрові інструменти для керування проектами та взаємовідносинами з клієнтами та інш.).

- Трансфер технологій передбачає обмін і використання даних, що може викликати занепокоєння щодо конфіденційності та безпеки цих даних.

- Політична та економічна нестабільність: передача технологій країнам, які переживають політичну та економічну нестабільність, пов'язана з ризиками та невизначеністю. Нестабільність може порушити бізнес-операції, запровадити регулятивні зміни або вплинути на фінансове середовище.

Другий етап — перехресне оцінювання сильних і слабких сторін, можливостей і загроз. На перетині рядків і стовпчиків SWOT-матриці проставляється оцінка значущості конкретної пари факторів (від 1 до 5), як з негативним впливом, так і позитивним. Дамо перехресну оцінку факторам у Додатку Б, табл. Б.1. Отримані результати представлено в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 - Оцінка категорій SWOT-аналізу на підставі перехресного оцінювання

Сильні сторони		Слабкі сторони	
Налагоджена та перевірена технологічна платформа	26	Обмежені ресурси	25
Інновації у вигляді постійної адаптації	24	Юридичні та нормативні відмінності країн	19
Сильна державна підтримка	22	Обмежений досвід роботи на міжнародних ринках	19
Можливості		Загрози	
Покращена впізнаваність бренду	15	Ринкове середовище та конкуренція	22
Міжнародна експансія	28	Проблеми конфіденційності даних	22
Економічне зростання та стабільність країни-реципієнта	24	Політична та економічна нестабільність	24

Розраховано за даними [19, 38]

Третій етап: після визначення кількісних оцінок необхідно сформулювати проблеми для кожної комбінації сильних і слабких сторін із загрозами та можливостями. Таке формулювання називають проблемним полем. Під пунктами проблемного поля маються на увазі заходи, які необхідно практично реалізувати за даних умов роботи підприємства. Кожна цифра — це кількісна оцінка з таблиці вище. Аналіз проблемних полів проведено в додатку В, таблиці В.1.

Четвертий етап: сформулювати проблеми (іншими словами - заходи), в таблицю 2.6. Оцінка однієї проблеми складається з суми експертних комбінацій сильних і слабких сторін, можливостей і загроз.

Таблиця 2.6 – Оцінка заходів, які мають бути закладені в основу трансферу технологій Дії

№	Проблеми та заходи	Оцінка
1	Збереження конкурентних переваг на переповненому ринку цифрових послуг.	9
2	Використання державної підтримки для отримання конкурентних переваг.	3
3	Дія є новим проектом, і не має сталої репутації на міжнародному рівні, тож залучення достатньої кількості людських і фінансових ресурсів на початковому етапі не буде просто, тож необхідна грамотна маркетингова стратегія.	3
4	Відмінності між країною-донором та реципієнтом можуть обмежувати здатність Дії конкурувати з місцевими конкурентами.	2
5	Необхідно інвестувати в навчання кадрів про міжнародні ринки і конфіденційність даних, щоб зменшити існуючі ризики. Також співпрацювати з місцевими організаціями, щоб використовувати їхні знання ринку.	8
6	Уникати проблем конфіденційності даних завдяки інноваційному та адаптивному характеру Дії, а також підтримки держави.	9
7	Обмежені ресурси можуть стати перешкодою в інвестування в необхідні технології або навчання для підвищення конфіденційності, ускладнюючи реакцію на зміну вимог до конфіденційності під час нестабільних періодів.	9
8	Дії необхідно визначити механізми передачі даних через кордон, які відповідають вимогам законодавства як країни джерела, так і країни призначення, зокрема використання схвалених систем передачі даних - Privacy Shield.	5
9	Пом'якшення політичної та економічної нестабільності у певних країнах шляхом передачі технологій Дії, які довели, що витримують таку нестабільність та сприяють стабілізації.	13
10	Без чіткого розуміння динаміки місцевого ринку Дія може погано орієнтуватися та адаптуватися до мінливих політичних та економічних умов. Тож послуги локальної консалтингової фірми можуть підготувати її до загроз, пов'язаних з цим.	7
11	Трансфер технологій у інші країни може сприяти впізнаваності Дії у світі завдяки її чудовій репутації у створенні гнучкої і адаптивної цифрової держави.	6

Продовження табл. 2.6

1	2	3
12	Залучення державної підтримки для розповсюдження бренду у велику кількість країн.	3
13	Під загрозою здатність організації інвестувати в маркетинг і брендинг, проводити дослідження ринку, набувати необхідних талантів для успішного визнання бренду та міжнародної експансії. Необхідно заздалегідь стратегічно розподілити ресурси, встановив пріоритети використання доступних ресурсів для максимального збільшення потенціалу розповсюдження Дії.	8
14	Законодавчі та нормативні перешкоди можуть впливати на покращення впізнаваності бренду, впливаючи на права реклами, захист інтелектуальної власності, довіру споживачів і ризик судових суперечок.	1
15	Культурні нюанси відіграють вирішальну роль у впізнаваності бренду. Обмежений досвід вимагає інвестицій у дослідження ринку, розуміння поведінки споживачів і адаптації стратегій брендингу до вимог ринку.	2
16	Використання перевірених технологій, інновацій і державної підтримки з метою розширення діяльності за межами України та виходу на нові міжнародні ринки.	15
17	Передаючи технології країнам, які зазнають політичних та економічних катастроф, Дія може сприяти їх відновленню та економічному зростанню, за допомогою сильної інноваційної та адаптивної характеристики компанії.	14
18	Дія має ретельно орієнтуватися в обмежених ресурсах, щоб забезпечити успішне впровадження та довгострокову стійкість переданих технологій в економіку країни-реципієнта.	5
19	Зусилля зі спрощення та стандартизації регуляторів, створення ефективних механізмів вирішення суперечок і посилення захисту інтелектуальної власності можуть сприяти створенню сприятливого середовища для передачі технологій, міжнародної експансії та економічного зростання.	7
20	Створення різноманітної команди з міжнародним досвідом може підвищити здатність орієнтуватися в складнощах міжнародної експансії і мати вплив на економічний стан країни призначення.	6

Складено за даними [19, 38]

Отже, найбільшу оцінку отримали наступні заходи:

1. Використання перевірених технологій, інновацій і державної підтримки з метою розширення діяльності за межами України та виходу на нові міжнародні ринки (15) – на перехресті сильних сторін Налагоджена та перевірена технологічна платформа, Інновації у вигляді постійної адаптації, Сильна державна підтримка, та можливості Міжнародної експансії;

2. Передаючи технології країнам, які зазнають політичних та економічних катастроф, Дія може сприяти їх відновленню та економічному зростанню, за допомогою сильної інноваційної та адаптивної характеристики компанії (14) – на перехресті сильних сторін Налагоджена та перевірена технологічна платформа, Інновації у вигляді постійної адаптації, Сильна державна підтримка, та можливості Економічного зростання та стабілізації;

3. Пом'якшення політичної та економічної нестабільності у певних країнах шляхом передачі технологій Дії, які довели, що витримують таку нестабільність та сприяють стабілізації (13) - на перехресті сильних сторін Налагоджена та перевірена технологічна платформа, Інновації у вигляді постійної адаптації, Сильна державна підтримка, та загрози політичної та економічної нестабільності в країні-реципієнті.

Спостерігаємо те, що всі сильні сторони Дії не лише гармонізують між собою, а й підсилюють їхній вплив на успіх трансферу технологій. Зрозуміло, що при поєднанні сильних сторін і можливостей, можна побачити позитивний результат, але в останньому пункті бачимо, що навіть загрози перетворюються на можливості завдяки впливовості сильних сторін Дії.

Щодо категорії найменшого впливу чи вірогідності, спостерігаємо наступне:

1. Законодавчі та нормативні перешкоди можуть впливати на покращення впізнаваності бренду, впливаючи на права реклами, захист інтелектуальної власності, довіру споживачів і ризик судових суперечок (1) – на перехресті слабкої сторони Юридичних та нормативних відмінностей країн і можливості – Покращення впізнаваності бренду;

2. Культурні нюанси відіграють вирішальну роль у впізнаваності бренду. Обмежений досвід вимагає інвестицій у дослідження ринку, розуміння поведінки споживачів і адаптації стратегій брендингу до вимог ринку (2) – на перехресті слабкої сторони Обмеженого досвіду роботи на міжнародних ринках і можливості – Покращення впізнаваності бренду.

3. Відмінності між країною-донором та реципієнтом можуть обмежувати здатність Дії боротися з місцевими конкурентами (2) – на перехресті слабкої

сторони Юридичних та нормативних відмінностей країн і загрозі Ринкового середовища та конкуренції.

Розглянемо кожний випадок окремо. Перше проблемне поле (з найменшим впливом у розмірі – 1 бал) отримав таку низьку оцінку від автора через те, що Дія являється прикладом адаптації до середовища, в якому вона опиняється. Немає сумнівів у тому, що юридичний відділ Дії ознайомиться з усіма законами, які стосуються прав реклами та інтелектуальної власності, та не опиниться в такій ситуації, або ж швидко з неї вийде. Тим не менш, такий випадок може відбутися, тож перед трансфером технологій в інші країни під час підготовчо-організаційного етапу, необхідно ознайомитися з усіма регуляторними тонкощами у сфері маркетингу.

Друге по списку проблемне поле полягає у розвитку впізнаваності бренду на незнайомому ринку. Маркетингова команда Дії, за роки існування проекту, продемонструвала відмінні результати, тож такий ризик, хоч і можливий, легко вирішуваний, якщо в команді є така група професіоналів, як в Дії.

Останнє по списку поле – це перехрестя Юридичних та нормативних відмінностей країн і загрози ринкового середовища та потенційної конкуренції. У трансфері технологій крізь кордони багато нюансів, деякі з них стосуються саме юридичних і нормативних відмінностей між країною-реципієнтом і країною-донором, а саме в контексті конкуренції з локальними компаніями-аналогами. Набагато важче співпрацювати в трансфері технологій з компанією, яка має свої регулятори та закони. Тож, для того щоб інші держави обирали саме Дію, їй необхідно продовжувати вкладати в свої сильні сторони, щоб набувати конкурентоспроможність і лишити потенційних клієнтів аналогів.

Висновки до розділу 2

Отже, було проведено дослідження впливу «Дії» на міжнародну економічну діяльність України. Щодо особливостей та напрямків Дії, спостерігаємо зосередження на задоволенні потреб громадян та спрощенні їхнього життя в різних політичних та економічних обставинах.

Аналіз впливу Дії на міжнародну економічну діяльність в Україні показав кілька позитивних результатів. По-перше, автоматизація бюрократичних процесів, таких як реєстрація бізнесу, призвела до економії часу та ресурсів підприємців. Збільшення кількості зареєстрованих ФОП і ТОВ демонструє позитивну реакцію громадян і стимулює дотримання податкового законодавства. По-друге, Дія відіграє важливу роль у залученні іноземних інвестицій та вирішує питання міграції вітчизняних талантів через такі ініціативи, як правовий режим Дія City. По-третє, просування цифрової грамотності через Дію розширює можливості громадян і позиціонує Україну як потенційного світового лідера цифрової трансформації.

У проведеному SWOT аналізі були підкреслені сильні, слабкі сторони, можливості та загрози трансферу технологій Дії в інші країни. Було проаналізовано впливовість цих факторів на успіх та виокремлено найвагоміші проблемні поля, а також найслабші. Крім цього, були розглянуті існуючі випадки міжнародного співробітництва Дії з іншими країнами. Завдяки цьому дослідженню було виявлено, що вплив сильних сторін Дії набагато більш значущий ніж вплив слабких сторін. Крім цього, слабкі сторони вирішувані завдяки сильним.

Розглянувши успішні приклади інших країн, таких як Естонія, наступний розділ досліджуватиме різні стратегії та підходи для подальшого підвищення ефективності цифрових технологій і покращення економічного стану України. Враховуючи досвід Естонії та пристосовуючи його в Україні, ми можемо отримати цінні висновки та практичні рекомендації для прискорення цифрової трансформації та використання цифрових технологій для економічного розвитку.

3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ УКРАЇНИ

У сучасному світі цифровий вплив відіграє вирішальну роль у формуванні міжнародної економічної діяльності. Оскільки Україна прагне посилити свою економічну участь на глобальній арені, використання цифрових технологій стає обов'язковим. Цей розділ надасть розуміння та рекомендації щодо максимального використання цифрового потенціалу України в міжнародній економіці.

З'ясуємо зв'язок між цифровізацією та міжнародною економічною діяльністю. Цифровізація економіки країни в цілому починається з впровадження цифрової трансформації окремих підприємств, зокрема через електронну комерцію, цифровий маркетинг, а також впровадження інновацій у цій сфері. Усе це робиться з метою економії часу та ресурсів, розширення аудиторії, а також забезпечення вищої якості та обсягу товарів і послуг. «Оцифрування» підприємств сприяє створенню економічних зв'язків не лише з клієнтами, які перебувають в інших областях країни, але й з іноземною аудиторією – як з клієнтами, так і з іншими компаніями, з якими тепер є змога співпрацювати.

У результаті отримуємо спрощену систему побудови міждержавних зв'язків, що в свою чергу сприяє залученню іноземної валюти, стабілізації платіжного балансу (балансування експорту та імпорту), залученню іноземних інвестицій тощо. А все це покращує життєдіяльність населення та довіри між державою і людьми. Для більш наглядного прикладу розглянемо топ-5 найрозвинутіші країни світу в питанні цифровізації держави та економіки (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Рейтинг топ-5 країн у світі за рівнем цифровізації у 2022 році

Країна	Рівень цифровізації (місце у світі)
Данія	1
США	2
Швеція	3
Сінгапур	4
Швейцарія	5

Розраховано за даними [39]

Тепер розглянемо перелік країн-лідерів у світовому рейтингу конкурентоспроможності IMD, який надає порівняльний аналіз і тенденції, а також статистичні дані та дані опитувань на основі обширних досліджень. Він аналізує та ранжує країни відповідно до того, як вони керують своїми компетенціями для досягнення довгострокового створення цінності. (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Рейтинг топ-5 країн за рівнем конкурентоспроможності у 2022 році

Країна	GSI (місце у світі)
Данія	1
Швейцарія	2
Сінгапур	3
Швеція	4
Гонконг	5

Розраховано за даними [40]

Отже, спостерігаємо, що, хоча місця вони займають різні, але 80% країн збігаються з рейтингом топ-5 країн лідерів у цифровізації. Тож можемо з упевненістю зробити висновок про сильну кореляцію між цифровізацією і міжнародною економічною діяльністю.

В Україні вже спостерігається розуміння важливості впровадження цифровізації в економіку України і усіх потенційних наслідків, зокрема в 2019 році президент України став ініціатором створення Міністерства цифрової трансформації [41]. Завдяки різноманітним проектам, які були створені, в першу чергу, для покращення життєдіяльності українців, Мінцифрою вже було досягнуто багато результатів, зокрема тих, які вже були досліджені в дипломній роботі.

Не дивлячись на те, що гнучкість і інноваційність Міністерства цифрової трансформації має багато потенціалу, воно ще не має такого досвіду, який можуть запропонувати інші держави саме через його недовге існування. Тож доречним у цьому дослідженні буде розглянути цифрову діяльність інших держав саме у сфері цифровізації економіки.

3.1 Використання світового досвіду удосконалення цифрового впливу на економічну діяльність країни

Загально прийнятим лідером у цифровізації держави є Естонія. Такий статус вона набула завдяки ранньому впровадженню цифрових технологій, сильній політичній волі та реалізації інноваційних ініціатив. З 2014 року Європейська Комісія відстежує прогрес держав-членів у сфері цифрових технологій і публікує щорічні звіти Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI) [42]. Цей індекс складається з наступних категорій:

- Зв'язок (фіксований широкопasmовий доступ, мобільний широкопasmовий і ціни);
- Людський капітал (користування Інтернетом, базові та розширені цифрові навички);
- Використання Інтернет-сервісів (використання громадянами контенту, спілкування та онлайн-транзакції);
- Інтеграція цифрових технологій (оцифрування бізнесу та електронна комерція);
- Цифрові державні послуги (електронний уряд та медицина) [42].

Отже, розглянемо динаміку цього індексу загалом (рис. 3.1).

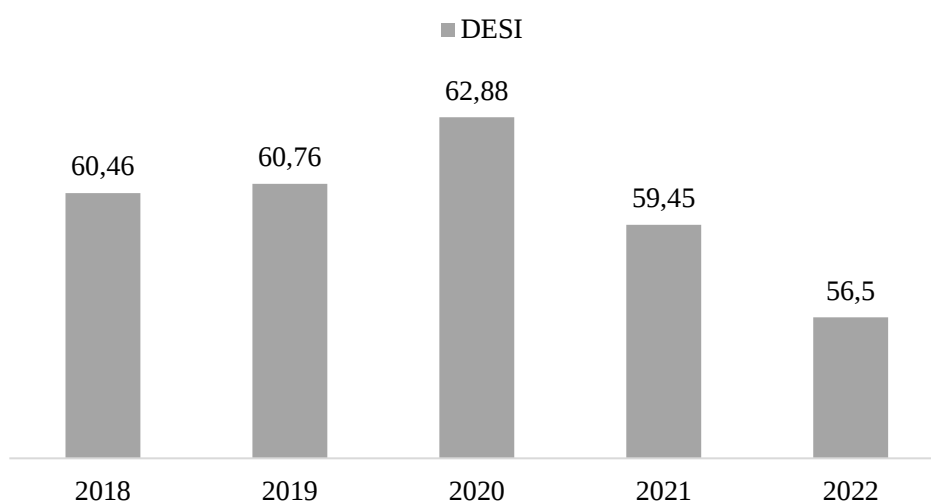

Рисунок 3.1 – Індекс цифрової економіки та суспільства Естонії за 2018-2022 роки

Розраховано за даними [42-46]

Спостерігаємо зростання індексу з 2018р. до 2020р. – найвищий показник у досліджуваному періоді. Це пов’язано з різкою потребою у цифровізації усіх навчальних, робочих і торгівельних потребах, які були викликані всесвітнім карантинном під час пандемії COVID-19. До цього найбільшим викликом для Естонії було здійснити цифровізацію підприємств, але під час карантину вже не було іншого вибору, що пришвидшило цей процес і допомогло Естонії вийти на новий рівень цифрової економіки та суспільства.

Для того, щоб зрозуміти спад у 2021-2022 роки необхідно розглянути більш детально складові індексу DESI (рис. 3.2).

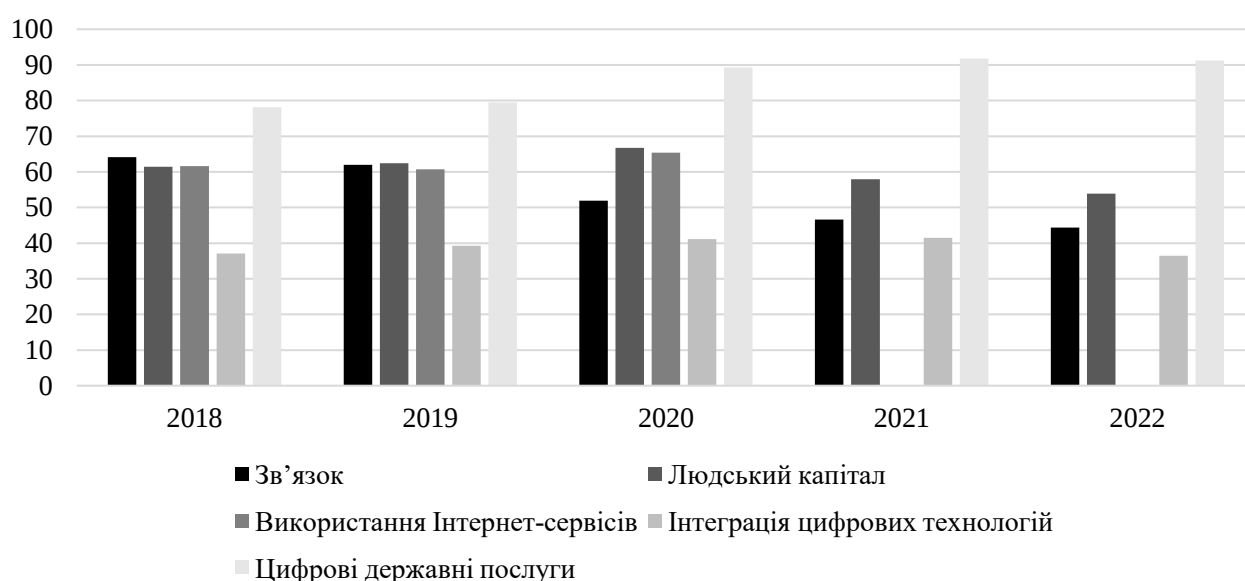

Рис. 3.2. Динаміка елементів DESI в Естонії за 2018-2022 роки

Розраховано за даними [42-46]

Комісія внесла низку змін до видання DESI 2021 року. З того моменту індикатори були структуровані навколо чотирьох основних областей у цифровому компасі, замінивши попередню п'ятивимірну структуру. Це могло вплинути на різке зниження індексу. Крім цього, показник зв'язку почав стрімко знижуватися з 2019 року і до кінця досліджуваного періоду. Це спричинено тим, що ця категорія почала вимірюватися наявністю 5G в країнах Європи, а Естонія відстає в розгортанні п'ятого покоління мобільного зв'язку.

Інтеграція цифрових технологій на постійній основі залишається на низькому рівні через нездатність (чи небажання) бізнесів адаптувати свої технології. Це вважається найбільшим гальмом у розвитку цифровізації Естонії. Але, не дивлячись на слабкості, результати одні з найкращих в Європі і щороку обганяють середній індекс ЄС.

Як було сказано раніше, Естонія є лідером саме у цифровізації держави і це можна побачити на графіку (рис. 3.2). Розглянемо більш детально цей показник (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 – Складові показники цифрової держави в Естонії 2018-2020 роки

Рік	2018	2019	2020
Користувачі електронного уряду (% користувачів Інтернету, яким потрібно надсилати форми)	96%	92%	93%
Попередньо заповнені форми (Оцінка (від 0 до 100))	88	89	90
Заповнення онлайн-послуг (Оцінка (від 0 до 100))	96	98	98
Цифрові публічні послуги для бізнесу (Оцінка (від 0 до 100) — включно з внутрішніми та міжнародними)	93	93	100
Відкриті дані (% від максимального балу)	58%	44%	67%

Розраховано за даними [42-44]

Спостерігаємо дуже високу частку користувачів інтернету, яким потрібно надсилати форми, і які роблять це за допомогою електронного уряду. Найбільша частка припадає на 2018 рік. У 2019-2020 роки доглядаємо невеликий спад у цьому показнику, хоча він все одно залишається одним із найвищих у Європі, тому для Естонії є виклик робити певні послуги більш зручним для користувача і продовжувати оновлювати електронну державу, щоб робити її доступною для кожного громадянина.

Результати також показали, що жителі Естонії економлять у середньому п'ять робочих днів на рік завдяки наявності цифрового підпису документів [43]. У 2019 році результати Естонії були трохи кращими, ніж у 2018 році, як щодо кількості користувачів, які використовували попередньо заповнені форми, так і

щодо заповнення онлайн-послуг. Естонія використовує технологію блокчейн для забезпечення цілісності державних даних і систем. Крім цього, вони створили посольство даних високого рівня безпеки в Люксембурзі для розміщення критичних даних та інформаційних систем за межами Естонії [43].

Доступність послуг електронного уряду для бізнесу показує незмінно високі показники для Естонії. Широке поширення електронної ідентифікації (eID), електронної автентифікації та цифрових підписів зробило бізнес більш гнучким. У 2020 році Естонія змогла досягти максимальний результат – 100 балів із 100.

Відкритість даних – це сфера, над якою Естонії було необхідно працювати, а саме над їхньою публікацією із забезпеченням кібербезпеки. У таблиці 3.4 вже бачимо результати. Як було зазначено, комісія внесла низку змін до видання DESI 2021 року, до цього відноситься і складові цифрових державних послуг, тож окремо розглянемо динаміку за 2021-2022 роки (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 – Складові показнику цифрової держави в Естонії 2021-2022 роки

Рік	2021	2022
Користувачі електронного уряду (% користувачів Інтернету)	89%	89%
Попередньо заповнені форми (Оцінка (від 0 до 100))	97	87
Цифрові державні послуги для громадян (Оцінка (від 0 до 100))	91	92
Цифрові публічні послуги для бізнесу (Оцінка (від 0 до 100))	98	98
Відкриті дані (% від максимального балу)	91%	94%

Розраховано за даними [45-46]

Майже 90% користувачів Інтернету мають доступ до послуг електронного уряду, що є дуже гарним показником доступності електронних державних послуг. Оцінки цифрових державних послуг, 91-92 для громадян і 98 для підприємств, є близькими до максимальних. Попередньо заповнені форми також широко використовуються.

У 2021-2022 роки Естонія також досягла прогресу щодо відкритих даних, підвищивши свою оцінку на 24 відсоткові пункти порівняно з 2020 роком. Це

значне покращення пов'язано з тим, що загальнодоступні дані стають все більш доступними для ширшої аудиторії. На початку 2021 року Естонський портал відкритих даних містив майже 800 наборів даних від понад 100 видавців, які стосуються таких сфер, як сільське господарство, освіта, енергетика, охорона здоров'я, управління та транспорт. Потім ці набори даних можуть вільно використовувати академічні дослідники, стартапи та компанії для створення нових послуг або розширення існуючих [45].

Спостерігаємо сталий розвиток у кожній з цих категорій, але Естонія також щороку виокремлює найвагоміші досягнення свого електронного уряду, тож розглянемо їх у табл. 3.5.

Таблиця 3.5 – Найвагоміші досягнення Естонського електронного уряду за 2018-2022 роки

Рік	Назва	Опис
2018	Запис електронної охорони здоров'я Естонії	Загальнонаціональна система, яка об'єднує дані від різних постачальників медичних послуг Естонії для створення спільного запису, до якого кожен пацієнт може отримати доступ онлайн.
2019	e-Residency	Можливість отримати державні онлайн-послуги електронним резидентам, незалежно від розташування. Електронні резиденти можуть дистанційно створювати та керувати бізнесом, додавати цифрові підписи до контрактів, здійснювати платежі тощо.
2020	Digital Nomad Visa	Ця віза дозволяє віддаленим працівникам проживати в Естонії до року, працюючи в компаніях, зареєстрованих в інших країнах. Метою було залучити в Естонію професіоналів, які не залежать від місця розташування, і підтримати цифрову економіку країни.
2021	Цифрові державні послуги в Естонському плані відновлення та стійкості	Реконструкція державних послуг для забезпечення їх автоматичного надання на основі життєвих або ділових подій, які переживають громадяни; Створення національної платформи віртуального помічника для покращення зручності доступу до державних онлайн-послуг в Естонії; Сприяння кращому управлінню даними, які збираються та зберігаються державними органами Естонії тощо.
2022	Bürokratt – Наступне покоління цифровізації державних послуг	Це бачення того, як мають працювати цифрові державні послуги в епоху Штучного Інтелекту. Bürokratt буде сумісною мережею додатків штучного інтелекту, які дозволять громадянам користуватися державними послугами з віртуальними помічниками за допомогою голосової взаємодії.

Складено за даними [42-46]

Отже, розглянемо вплив кожної з цих інновацій. Запис електронної охорони здоров'я Естонії покращив координацію між постачальниками медичних послуг, зменшив дублювання тестів і підвищив загальну якість надання медичних послуг. Вплив e-Residency полягав у залученні міжнародних підприємців і професіоналів до Естонії, зробивши внесок в економіку країни, а також у демонстрації передової системи електронного урядування Естонії, заохочуючи впровадження подібної практики в інших країнах. Візова програма зміцнила цифрову економіку Естонії, залучивши кваліфікованих спеціалістів, і зробила внесок у місцеву економіку завдяки збільшенню споживання та витрат цифрових кочівників, які проживають в Естонії. Цифрові державні послуги в Естонському плані відновлення та стійкості допомогли оптимізувати взаємодію між громадянами та державними установами, заощадивши час і ресурси для обох сторін. Вплив Burokratt включає покращену доступність, підвищення ефективності надання послуг і більш персоналізований підхід для громадян, які взаємодіють з урядом.

Загалом ці нововведення в естонській системі електронного уряду сприяли репутації Естонії як світового лідера в цифровому управлінні. Вони підвищили ефективність, доступність і досвід користувачів у різних секторах, включаючи охорону здоров'я, реєстрацію бізнесу, державні послуги та залучення глобальних талантів. Крім того, ці інновації позиціонують Естонію як модель для інших країн, які прагнуть використати потенціал електронного урядування та цифрової трансформації для покращення управління та державних послуг.

Підсумовуючи, зусилля Естонії з цифровізації позиціонують її як світового лідера в галузі електронного урядування та цифрового управління. Завдяки ранньому впровадженню цифрових технологій, сильній політичній волі та інноваціям Естонія досягла значного прогресу в різних сферах цифрової трансформації. Такі інновації, як загальнонаціональна електронна медична карта, e-Residency, Digital Nomad Visa та цифрові державні послуги, мали глибокий вплив, покращуючи охорону здоров'я, залучаючи міжнародних підприємців, сприяючи дистанційній роботі та оптимізуючи взаємодію між громадянами та урядом.

Досягнення Естонії служать моделлю для інших країн, які впроваджують цифрове управління.

Спираючись на успіх Естонії та її інноваційність у використанні цифрових технологій, можемо запропонувати шляхи вдосконалення та прискорення цифрової трансформації України, для забезпечення сталого економічного зростання, підвищення ефективності та конкурентоспроможності на світовій арені.

3.2 Підвищення ефективності діяльності цифрових технологій у сфері міжнародної економіки України

Для того, щоб підвищити ефективність діяльності цифрових технологій з метою розвитку міжнародної економічної діяльності України, використаємо досліджений приклад Естонії.

Розвиток цифрової інфраструктури починається з розширення доступу до високошвидкісного Інтернету в усіх містах, а також у сільській місцевості та віддалених регіонах. Інвестиції в інфраструктуру широкосмугового зв'язку дозволять компаніям використовувати онлайн-платформи, незалежно від їхньої локації, брати участь в електронній комерції, що може вплинути на розвиток міжнародної торгівлі.

Оскільки світ рухається до п'ятого покоління (5G) мобільного зв'язку, Україні слід зосередитися на розвитку необхідної інфраструктури для підтримки мереж 5G. Це важливо, тому що в результаті Україна зможе стати більш інвестиційно привабливою державою і підвищити свою цифрову конкурентоспроможність на міжнародних ринках.

Наступним кроком має бути покращення цифрового зв'язку з іншими країнами, особливо зі своїми торговими партнерами та ключовими економічними регіонами. Цього можна досягти за допомогою угод і партнерства для просування транскордонних потоків даних, забезпечення взаємодії цифрових систем і сприяння безпечним і ефективним цифровим транзакціям.

Але все це не буде мати значення, якщо не буде зроблено заходів з удосконалення кібербезпеки. Використовуючи приклад Естонії (утворене посольство даних високого рівня безпеки в Люксембурзі для розміщення критично важливих даних та інформаційних систем за межами Естонії), можна впровадити наступні заходи:

- оцінити критичні дані та інформаційні системи, які потребують безпечного хостингу за межами країни. Це може включати конфіденційні державні дані, важливу інформацію про інфраструктуру або життєво важливі бізнес-бази даних.

- обрати відповідне місце розташування. Фактори, які слід враховувати, включають політичну стабільність країни, жорсткі закони про захист даних, розвинену інфраструктуру та репутацію кібербезпеки. Прикладом такої держави є Німеччина. Країна прийняла комплексні закони про захист даних, такі як Федеральний закон про захист даних (Bundesdatenschutzgesetz) [47] і Загальний регламент захисту даних (GDPR) [48]. Німеччина має надійну та розгалужену мережеву інфраструктуру, включаючи високошвидкісне підключення до Інтернету, центри обробки даних та хмарні обчислення. Крім цього, вона має спеціалізовані установи з кібербезпеки, такі як Федеральне відомство з інформаційної безпеки (BSI) [49], яке працює над посиленням потенціалу країни в галузі кібербезпеки та надає рекомендації державному та приватному секторам.

- розробка правової бази, яка буде регулювати створення та діяльність її посольства. Ці рамки мають окреслювати відповідальність, обов'язки та права як України, так і приймаючої країни. Ця база має стосуватися вимог щодо захисту даних, конфіденційності, контролю доступу та будь-яких вимог щодо транскордонної передачі даних.

- Запровадження регулярного резервного копіювання даних і плану аварійного відновлення, щоб зменшити ризик втрати даних або збоїв у системі.

- Для адаптації до нових загроз і технологічного прогресу може знадобитися регулярний аудит, оцінка безпеки та оновлення законодавчої бази.

Сприяння цифровій грамотності та освіті. В Україні спостерігаємо ініціативу цифрової освіти в Дія освіта, але щоб гарантувати, що робоча сила має навички, необхідні для процвітання в цифровій економіці, Україна повинна сприяти цифровій грамотності та освіті не лише на платформі Дії, а й усюди.

Для початку необхідно визначити існуючий недолік цифрових навичок у робочій силі та освітній системі України, потім проаналізувати ті сфери, де є дефіцит цифрової компетентності. Після цього необхідно розробити програми професійного навчання та ініціативи, які будуть обслуговувати особи, які вже є робочою силою. Для цього треба встановити партнерські відносини з галузевими експертами, організаторами тренінгів і професійними асоціаціями для розробки цільових програм, які відповідають конкретним галузевим потребам.

Крім дорослого населення, необхідно навчати цифровій грамотності зростаюче покоління, зокрема удосконалити навчальну програму шляхом додавання уроків з цифрової грамотності на початковому, середньому та вищому рівнях освіти.

Також дуже важливим заходом буде сприяння цифровій грамотності серед усіх верств населення, включаючи сільські райони та людей похилого віку за допомогою проведення інформаційних кампаній та тренінгів щодо базових цифрових навичок, безпеки в Інтернеті та відповідального використання технологій.

Врешті, інвестувати в міжнародну співпрацю, сприяючи обміну знаннями, спільним дослідницьким проектам і студентським обмінам, щоб познайомити українських студентів і професіоналів із найкращими світовими практиками розвитку цифрових навичок.

Впровадження відкритих даних. Прогрес Естонії демонструє переваги відкритості даних і її потенціал для посилення цифрового впливу. Зробивши державні дані та відповідні набори даних доступними для громадськості та бізнесу, Україна може стимулювати розробку нових послуг і сприяти прийняттю рішень на основі фактичних даних. Цього результату можна досягти за допомогою таких заходів, як встановлення політики щодо відкритих даних, сприяння культурі

відкритості, взаємодія з користувачами даних, посилення інфраструктури, співпраця з приватним сектором тощо. Детальніше розглянемо перелічені заходи.

- Встановлення політики щодо відкритих даних включає визначення обсягу даних, які мають бути відкритими, забезпечення якості даних і встановлення вказівок щодо обміну та повторного використання даних. Ці політики мають бути узгоджені з найкращими міжнародними практиками та стандартами.

- Сприяти культурі відкритості та прозорості в системі державного управління передбачає заохочення державних установ активно оприлюднювати неконфіденційні дані та робити їх доступними для громадськості. Це також включає сприяння використанню відкритих ліцензій, які дозволяють повторне використання та перерозподіл даних.

- Взаємодія з користувачами даних, такими як дослідниками, підприємствами та громадяни загалом, щоб зрозуміти їхні потреби та переконатися, що опубліковані дані є актуальними та цінними.

- Створення надійної інфраструктури. В Україні існує база даних на сайті Державної служби статистики України, але зручність використання даних на цьому порталі на низькому рівні, враховуючи кількість висококваліфікованих спеціалістів у ІТ секторі. Інфраструктура має бути зручною для користувача, мати можливість пошуку та оснащена інструментами для дослідження та візуалізації даних. Гарним прикладом є Світовий банк, у якому безкоштовно надаються дані не лише в таблицях, а й у графіках. Хоча й там є свої недоліки (багато даних не оновлюються). Крім держстату також є база даних на сайті Міністерства фінансів, який оновлюється щодня, що є його перевагою, але різноманітність даних обмежена.

- Використовуючи досвід і ресурси приватного сектору, зокрема партнерство з компаніями, які спеціалізуються на аналізі даних, візуалізації або розробці додатків і послуг на основі відкритих даних, можна сприяти розробці високофункціональної і зручної інфраструктури.

Сприяння міжнародному співробітництву. Україна повинна сприяти міжнародному співробітництву шляхом партнерства з іншими країнами для обміну

знаннями та передовим досвідом. Це може включати обмін знаннями, участь у спільних дослідницьких проєктах, більше доступні студентські обміни і програми, дослідження досвіду країн із надійними законами про захист даних, структурами кібербезпеки та сприятливими цифровими екосистемами (в результаті приваблює міжнародний бізнес, інвестиції та партнерства, сприяючи економічному зростанню країни), приєднання до міжнародних організацій, які зосереджені на цифровій трансформації. Через партнерства, спільні підприємства та транскордонні ініціативи українські компанії можуть отримати доступ до міжнародних клієнтів, налагодити глобальні ланцюжки поставок і використовувати цифрову економіку для торгівлі та інвестицій. Це сприяє міжнародній економічній діяльності України та підвищує її конкурентоспроможність на світовій арені.

Висновки до розділу 3

Досліджуючи досвід Естонії, було з'ясовано не тільки переваги, а й слабкі сторони, на основі яких Україна так само має можливість вчитися, зокрема повільна цифровізація бізнесів. Отже, наша держава повинна заохочувати та підтримувати підприємства в їхніх зусиллях з цифрової трансформації, що ми вже спостерігаємо в Дія Бізнес і Дія City.

Підсумовуючи, підвищити ефективність діяльності цифрових технологій з метою розвитку міжнародної економічної діяльності України залежить від впровадження грамотної стратегії, використовуючи приклад Естонії. Розвиток цифрової інфраструктури, сприяння цифровій грамотності, ініціативам відкритих даних, заохочення співпраці з глобальними технологічними компаніями та підтримка інновацій і підприємництва сприяють цифровому просуванню України. Комплексно реалізуючи ці аспекти, Україна може позиціонувати себе як конкурентоспроможного гравця в глобальній цифровій економіці, залучаючи інвестиції, стимулюючи економічне зростання та забезпечуючи процвітаюче майбутнє.

ВИСНОВКИ

В результаті проведених досліджень розв'язано важливі наукові задачі, що стосуються розробки науково-методичних засад і практичних пропозицій, спрямованих на вирішення основних проблем інтенсифікації міжнародної діяльності України завдяки цифровій трансформації економіки. На основі проведеного дослідження зроблено наступні висновки:

1. Було розглянуто теоретичні основи цифровізації міжнародної економічної діяльності, забезпечуючи комплексне розуміння різниці між оцифруванням, цифровізацією та цифровою трансформацією, визначення цифрової економіки, етапів цифрової революції, а також аспектів впливу цифровізації на міжнародну економічну діяльність.

2. Досліджуючи рушійні сили використання цифрових технологій у міжнародній економічній діяльності було виявлено, що глобалізація поєднує економіки, сприяючи цифровізації торгівлі та змінюючи поведінку споживачів; технологічний прогрес, зокрема штучний інтелект, стимулює інновації та ефективність; вимоги ринку, такі як гнучкість і прозорість, спонукають бізнес використовувати цифрові технології; регуляторні зміни та політики підтримують зусилля з цифровізації, якщо про них знати та дотримуватися їх; людський хист до інновацій задовольняється використанням цифрових рішень у міжнародній економічній діяльності.

3. На основі розглянутої інформаційної бази дослідження, узагальнено методичні підходи до оцінювання цифровізації міжнародної економічної діяльності. Спостерігаємо важливість урахування принципів, викладених в «Цифровому порядку денному України», адже вони створюють комплексну основу для цифровізації. Крім цього, для виявлення впливу цифровізації на міжнародну економічну діяльність України, автором було обрано кількісний, якісний, порівняльний аналіз, а також аналіз зацікавлених сторін. Використовуючи ці методичні підходи в цій дипломній роботі, були виконані всі завдання, поставлені автором.

4. Наступним завданням було надати загальну характеристику та тенденції підприємства Дія. Під час цього дослідження було виявлено структуру екосистеми Дії, яка складається з застосунку, порталу, Дія освіти, Дія Бізнесу та Дія Сіті. Характерними рисами є доступність, гнучкість, адаптивність і інноваційність, які допомагають уряду підтримувати населення останні три кризові роки. Крім цього було виявлено стрімке зростання як послуг і документів, так і користувачів застосунку та порталу, що свідчить про значущість Дії, як цифрового уряду.

5. На підставі проведеного оцінювання було виявлено, що діяльність Дії має вплив на розвиток міжнародної економічної діяльності в Україні. По-перше, вона автоматизує складні бюрократичні процеси, такі як реєстрацію ФОП і ТОВ, що призводить до економії часу та ресурсів бізнесів, а також робить цей важливий процес більш доступним. По-друге, Дія сприяє залученню іноземних інвестицій та вирішує питання міграції вітчизняних талантів через реалізацію Дія City. Зрештою, вона сприяє цифровій грамотності серед громадян, потенційно перетворюючи Україну на світового лідера цифрової трансформації та революціонізуючи державу.

6. За результатами проведеного дослідження, було розглянуто проблеми та можливості передачі технологій Дії в інші країни. Вона зацікавила різні країни, зокрема Естонію, у трансфері технологій з метою впровадження подібного застосунку та платформи в інших країнах. За допомогою SWOT-аналізу було визначено заходи для вирішення проблем, такі як використання перевірених технологій, пом'якшення нестабільності та інвестування в маркетингові та брендингові стратегії. Загалом сильні сторони Дії збігаються з можливостями, підкреслюючи її потенціал для успішної передачі технологій та міжнародного зростання.

7. Здійснено дослідження світового досвіду вдосконалення цифрового впливу на міжнародну економічну діяльність і було з'ясовано, що зв'язок між цифровізацією та міжнародною економічною діяльністю очевидний у сучасному світі. Естонія є яскравим прикладом лідера цифровізації, який досягає видатних результатів у цифровій економіці та суспільстві. Успіхи країни в таких сферах, як

електронний уряд, цифрові державні послуги та відкриті дані, сприяли її конкурентоспроможності. Досвід і досягнення Естонії пропонують цінну інформацію для інших країн, які прагнуть використовувати цифровий потенціал у своїх економіках, зокрема Україна. Здійснюючи цифрову трансформацію, країни можуть зміцнити свої економічні зв'язки, залучити іноземні інвестиції та покращити життя своїх громадян.

8. Запропоновані науково обґрунтовані рекомендації з інтенсифікації міжнародної економічної діяльності на засадах цифровізації економіки України, зокрема інвестування в розвиток цифрової інфраструктури, сприяння цифровій грамотності, впровадження ініціатив відкритих даних, заохочення співпраці з глобальними технологічними компаніями та підтримка інновацій і підприємництва сприяють цифровому просуванню України. Ці заходи в комплексі можуть забезпечити економічний переворот в Україні, роблячи її конкурентоспроможним гравцем на міжнародній арені.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Digitization, digitalization, digital and transformation: the differences // I-SCOOP. URL: <https://www.i-scoop.eu/digital-transformation/digitization-digitalization-digital-transformation-disruption/> (дата звернення: 15.03.2023 р.).
2. What is Digital Transformation? // Agile Elephant. URL: <https://www.theagileelephant.com/what-is-digital-transformation/> (дата звернення: 2.04.2023 р.).
3. Дибя М. І. Диджиталізація економіки: світовий досвід та можливості розвитку в Україні / М. І. Дибя, Ю. О. Гернего // Фінанси України. — 2018. — № 7. — С. 50-63.
4. Дон Тепскотт Цифрова економіка: перспективи та небезпека в епоху мережевого інтелекту: книга / ред. ---. Макгроу-Хілл; 1-е видання (1 травня 1997 р.) — 342 с.
5. Коляденко С. В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 6. С. 107
6. Січкаренко К.О. Цифровізація як фактор змін у міжнародних економічних відносинах. Приазовський економічний вісник. 2018. № 8. С. 33.
7. Ляшенко В.І. Цифрова модернізація економіки України як можливість проривного розвитку: монографія / ред. В.І. Ляшенко, О.С. Вишневецький. НАН України, Інститут економіки промисловості. — Київ. 2018. С. 252.
8. Ничипоренко К.В., Александрова М.В. Цифровізація // Presentatsiya_Margarita-szhatyiy.pdf. URL: https://iie.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/Prezentatsiya_Margarita-szhatyiy.pdf. (дата звернення: 2.04.2023 р.).
9. Globalization: Definition, Benefits, Effects, Examples – What is Globalization? // YOUMATTER official website. URL: <https://youmatter.world/en/definition/definitions-globalization-definition-benefits-effects-examples/>. (дата звернення: 2.04.2023 р.).

10. Technological Progress: The discovery of new and improved methods of producing goods // CFI Education Inc. URL: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/technological-progress/>.

(дата звернення: 14.04.2023 р.).

11. Regulatory effectiveness in the era of digitalization // OECD. URL: <https://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/Regulatory-effectiveness-in-the-era-of-digitalisation.pdf>. (дата звернення: 14.04.2023 р.).

12. Thieß Petersen Digital Economy: How is digitalization changing global competitiveness and economic prosperity? // GED: New Perspective on Global and European Dynamics. URL: <https://globaleurope.eu/globalization/digital-economy-how-is-digitalization-changing-global-competitiveness-and-economic-prosperity/>. (дата звернення: 14.04.2023 р.).

(дата звернення: 14.04.2023 р.).

13. Україна 2030е — країна з розвинутою цифровою економікою // Український інститут майбутнього. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>. (дата звернення: 14.04.2023 р.).

14. Канак. Ф. Кількісні методи: Філософський енциклопедичний словник / В. ред. І. Шинкарук. НАН України, Інститут філософії імені Григорія Сковороди — Київ. 2002. — С. 281.

15. Зоріна О. А. Методологічні підходи в економічному аналізі // Вісник ЖДТУ. — 2011. № 1 (55). С. 89-91.

16. Чепак В. В., Савельєв Ю. Б. Аналіз порівняльний // Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua/Аналіз_порівняльний. (дата звернення: 23.04.2023 р.).

17. Аналіз зацікавлених сторін // Knowledge Center. URL: <https://knowledge.org.ua/doslidnikam/strategichne-planuvannya-ta-kabinetni-doslidzhennya/analiz-zatsikavlenih-storin/> (дата звернення: 23.04.2023 р.)

18. Жданенко І. Дія — Держава і Я — бренд цифрової держави! // Видавництво SPILNO. URL: <https://spilno.org/news/diya-derzhava-i-ya-brend-tsyfrovoi-derzhavy>. (дата звернення: 21.04.2023 р.).

19. Інтерв'ю з Денисом Івановим - керівник команди впровадження електронних послуг Міністерства цифрової трансформації України. 15.05.2023.

20. У Мінцифри розповіли, скільки ФОПів зареєстрували онлайн // Економічна правда. URL:

<https://www.epravda.com.ua/news/2021/03/29/672405/>. (дата звернення: 30.04.2023 р.).

21. Звіти, які ФОП повинен подавати при веденні діяльності // Юридична компанія «Правова Допомога». URL: <https://pravdop.com.ua/publications/novosti-kompaniy/otcheti-kotorie-flp-dolzhen-podavat-pri-vedenii-deyatelnosti-06-2020-101/>. (дата звернення: 10.04.2023 р.).

22. Як самостійно зареєструвати ФОП? // АБА бухгалтерський аутсорсинг. URL: <https://www.buhuslugi.com.ua/ua/informatsiya/informatsiya-dlya-fizichnikh-osib/yak-samostijno-zareestruvati-fop.html>. (дата звернення: 10.04.2023 р.).

23. Інформація для фізичних осіб. // АБА бухгалтерський аутсорсинг. URL: <https://www.buhuslugi.com.ua/ua/informatsiya/informatsiya-dlya-fizichnikh-osib.html>. (дата звернення: 10.04.2023 р.).

24. Наталія Мисник Чим відрізняється гіг-контракт від договору з ФОП? // інформаційно-аналітичний центр ЛІГА. URL: https://jurliga.ligazakon.net/ru/analytics/208911_chem-otlichaetsya-gig-kontrakt-ot-dogovora-s-flp. (дата звернення: 10.04.2023 р.).

25. Автоматична реєстрація ФОП. // Офіційний сайт Дія. URL: <https://diia.gov.ua/services/reystraciya-fop>. (дата звернення: 10.04.2023 р.).

26. 69% ФОПів зареєстрували у «Дії», а нових бізнесів з'явилося на третину менше // Аналітика Vkursi. URL: <https://vkursi.pro/news/content/69-fopiv-ukraintsi-zareiestruvaly-u-dii-a-novykh-biznesiv-ziavylos-na-tretynu-menshe-doslizennia-v-483047#:~:text=>. (дата звернення: 30.04.2023 р.).

27. Товариство з Обмеженою Відповідальністю // Юридична енциклопедія / ред. Ю. С. Шемшученко. Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998—2004.

28. Foreign direct investment, net inflows (BoP, current US\$) – Ukraine. // World Bank Open Data. URL:

<https://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD?end=2021&locations=UA&start=2017>. (дата звернення: 15.04.2023 р.).

29. Підсумки-2021: 7 ключових досягнень Мінекономіки. // Офіційний сайт міністерства економіки. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=564df692-5c47-4eb0-b764-51704d25629f&title=Pidsumki2021-7-KliuchovikhDosiagnenMinekonomiki>. (дата звернення: 15.04.2023 р.).

30. Дія City – свобода і можливості ІТ бізнесу // Офіційна сторінка Дія City. URL: <https://city.diia.gov.ua/>. (дата звернення: 15.05.2023 р.).

31. Договір конвертованої позики в ІТ. Нюанси оподаткування Дія Сіті // Правова допомога. URL: <https://pravdop.com/ua/publications/praktiki-kompanii/dogovor-konvertirovannogo-zayma-v-t-nyuansi-nalogooblozheniya-v-diya-siti-10-2022-148/>. (дата звернення: 15.05.2023 р.).

32. Опціон як механізм мотивації співробітників ІТ-сфери // Правова допомога. URL: <https://pravdop.com/ua/publications/praktiki-kompanii/opcion-kak-mehanizm-motivacii-sotrudnikov-it-sferi-10-2022-148/>. (дата звернення: 15.05.2023 р.).

33. Бабич А. Дія City. Навіщо ІТ-ринку англійське право? // Офіційний сайт юридичної фірми Aequo. URL: <https://aequo.ua/analytics/diya-city-navisho-it-rinku-anglijske-pravo>. (дата звернення: 15.05.2023 р.).

34. Полатайко М. Як законопроект «Дія City» вплине на українську ІТ-сферу: плюси та мінуси // Business consulting academy. URL: <https://www.bca.education/yak-zakonoproekt-diya-city-vpline-na-ukrayinsku-it-sferu-plyusi-ta-minusi/>. (дата звернення: 15.05.2023 р.).

35. Трансфер технологій // Вікіпедія – вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%>. (дата звернення: 2.05.2023 р.).

36. Сушон І. Естонія запускає державний застосунок mRiik, побудований на базі українського додатка Дія // Mezha.Media. URL: <https://mezha.media/2023/01/19/diia-mriik/>. (дата звернення: 12.05.2023 р.).

37. Що таке SWOT аналіз? // Офіційний сайт Дія Бізнес. URL: <https://business.diia.gov.ua/handbook/marketing/so-take-swot-analiz>. (дата звернення: 2.05.2023 р.).

38. Аріна Оголь SWOT-аналіз із прикладами // eSputnik. URL: <https://esputnik.com/uk/blog/swot-analiz-iz-prikladami>. (дата звернення: 2.05.2023 р.).

39. World Digital Competitiveness Ranking 2022 // Офіційний сайт IMD - Міжнародний інститут розвитку менеджменту. URL: <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-digital-competitiveness-ranking/>. (дата звернення: 26.05.2023 р.).

40. Світовий рейтинг конкурентоспроможності // Офіційний сайт IMD - Міжнародний інститут розвитку менеджменту. URL: <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-competitiveness-ranking/>. (дата звернення: 26.05.2023 р.).

41. Про утворення Міністерства цифрової трансформації України: Постанова Каб. Міністрів України від 18.09.2019 р. № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#n12>. (дата звернення: 24.05.2023 р.).

42. Індекс цифрової економіки та суспільства (DESI) 2018 Естонія // Офіційний сайт Європейської комісії. URL: file:///C:/Users/Acer/Downloads/ee-desi_2018-country-profile_eng_B43FFF58-F3FD-633C-F5833D8295BB9EB0_52221.pdf. (дата звернення: 20.05.2023 р.).

43. Індекс цифрової економіки та суспільства (DESI) 2019 Естонія // Офіційний сайт Європейської комісії. URL: file:///C:/Users/Acer/Downloads/desi_2019_-_estonia_BE74F85F-D7D1-7D88-9239FFF0E54F4595_59894.pdf. (дата звернення: 20.05.2023 р.).

44. Індекс цифрової економіки та суспільства (DESI) 2020 Естонія // Офіційний сайт Європейської комісії. URL: file:///C:/Users/Acer/Downloads/06_desi_2020_-_estonia_en_CB560A66-9EE5-9D40-C64FC58F5BAE4A14_66911.pdf. (дата звернення: 20.05.2023 р.).

45. Індекс цифрової економіки та суспільства (DESI) 2021 Естонія // Офіційний сайт Європейської комісії. URL: file:///C:/Users/Acer/Downloads/DESI_2021_Estonia_eng_Nu8gowTFRJuWOXUrQcOEJVJMMNww_80478.pdf. (дата звернення: 20.05.2023 р.).

46. Індекс цифрової економіки та суспільства (DESI) 2022 Естонія // Офіційний сайт Європейської комісії. URL: file:///C:/Users/Acer/Downloads/DESI_2022_Estonia_eng_LELKUDOD0NI4pnkf8S4QIQCVSA_88701.pdf. (дата звернення: 20.05.2023 р.).

47. Про захист даних: федеральний закон Німеччини від 30.06.2017 р. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/bdsg_2018/. (дата звернення: 26.05.2023 р.).

48. Про захист фізичних осіб у зв'язку з обробкою персональних даних та про вільне переміщення таких даних та повторення: законодавчий акт Європейського парламенту. Офіційний вісник ЄС. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679>. (дата звернення: 26.05.2023 р.).

49. Місія BSI // Федеральне відомство з інформаційної безпеки Німеччини. URL: https://www.bsi.bund.de/EN/Das-BSI/Leitbild/leitbild_node.html. (дата звернення: 26.05.2023 р.).

ДОДАТОК А

Рис. А.1. Напрямки впливу інновацій та конкурентних переваг на цифровізацію міжнародної економіки

Складено за даними [12]

ДОДАТОК Б

Таблиця Б.1 – Перехресна оцінка SWOT аналізу трансферу технологій Дії

		Сильні сторони			Слабкі сторони		
		Налагоджена та перевірена технологічна платформа	Інновації у вигляді постійної адаптації	Сильна державна підтримка	Обмежені ресурси	Юридичні та нормативні відмінності	Обмежений досвід роботи на міжнародних ринках
Загрози	Ринкове середовище та конкуренція	5	4	3	3	2	5
	Проблеми конфіденційності даних	3	3	3	5	5	3
	Політична та економічна нестабільність	5	4	4	4	4	3
Можливості	Покращена впізнаваність бренду	3	3	3	3	1	2
	Міжнародна експансія	5	5	5	5	4	4
	Економічне зростання та стабільність країни-реципієнта	5	5	4	5	3	2

Розраховано за даними [19, 38]

ДОДАТОК В

Таблиця В.1 – Проблемні поля SWOT аналізу трансферу технологій Дії

		Сильні сторони			Слабкі сторони		
		Налагоджена та перевірена технологічна платформа	Інновації у вигляді постійної адаптації	Сильна державна підтримка	Обмежені ресурси	Юридичні та нормативні відмінності	Обмежений досвід роботи на міжнародних ринках
Загрози	Ринкове середовище та конкуренція	5-4. Збереження конкурентних переваг на переповненому ринку цифрових послуг.		3. Використання державної підтримки для отримання конкурентних переваг.	3. Дія є новим проектом, і не має сталої репутації на міжнародному рівні, тож залучення достатньої кількості людських і фінансових ресурсів на початковому етапі не буде простою, тому необхідна грамотна маркетингова стратегія.	2. Відмінності між країною-донором та реципієнтом можуть обмежувати здатність Дії конкурувати з місцевими конкурентами.	5-3. Необхідно інвестувати в навчання кадрів про міжнародні ринки і конфіденційність даних, щоб зменшити існуючі ризики. Також співпраця з місцевими організаціями, щоб використовувати їхні знання ринку.
	Проблеми конфіденційності і даних	3-3-3. Уникнення проблем конфіденційності даних завдяки інноваційному та адаптивному характеру Дії, а також підтримки держави.			5-4. Обмежені ресурси можуть стати перепорою в інвестування в необхідні технології або навчання для підвищення конфіденційності, ускладнюючи реакцію на зміну вимог до конфіденційності під час нестабільних періодів.	5. Дії необхідно визначити механізми передачі даних через кордон, які відповідають вимогам законодавства як країни джерела, так і країни призначення, зокрема використання схвалених систем передачі даних - Privacy Shield.	
	Політична та економічна нестабільність	5-4-4. Пом'якшення політичної та економічної нестабільності у певних країнах шляхом передачі технологій Дії, які довели, що витримують таку нестабільність та сприяють стабілізації.				4-3. Без чіткого розуміння динаміки місцевого ринку Дія може погано орієнтуватися та адаптуватися до мінливих політичних та економічних умов. Тож послуги локальної консалтингової фірми можуть підготувати її до загроз, пов'язаних з цим.	
Можливості	Покращена впізнаваність бренду	3-3. Трансфер технологій у інші країни може сприяти впізнаваності Дії у світі завдяки її чудовій репутації у створенні гнучкої і адаптивної цифрової держави		3. Залучення державної підтримки для розповсюдження бренду у велику кількість країн	3-5. Під загрозою здатність організації інвестувати в маркетинг і брендинг, проводити дослідження ринку, набувати необхідних талантів для успішного визнання бренду та міжнародної експансії. Необхідно заздалегідь стратегічно розподілити ресурси, встановив пріоритети використання доступних ресурсів для максимального збільшення потенціалу розповсюдження Дії.	1. Законодавчі та нормативні перешкоди можуть впливати на покращення впізнаваності бренду, впливаючи на права реклами, захист інтелектуальної власності, довіру споживачів і ризик судових суперечок.	2. Культурні нюанси відіграють вирішальну роль у впізнаваності бренду. Обмежений досвід вимагає інвестицій у дослідження ринку, розуміння поведінки споживачів і адаптації стратегій брендингу до вимог ринку.
	Міжнародна експансія	5-5-5. Використання перевірених технологій, інновацій і державної підтримки з метою розширення діяльності за межами України та виходу на нові міжнародні ринки.				5. Дія має ретельно орієнтуватися у обмежених ресурсах, щоб забезпечити успішне впровадження та довгострокову стійкість переданих технологій в економіку країни-реципієнта.	4-3. Зусилля зі спрощення та стандартизації регуляторів, створення ефективних механізмів вирішення суперечок і посилення захисту інтелектуальної власності можуть сприяти створенню сприятливого середовища для передачі технологій, міжнародної експансії та економічного зростання.
	Економічне зростання та стабілізація	5-5-4. Передаючи технології країнам, які зазнають політичних та економічних катастроф, Дія може сприяти їх відновленню та економічному зростанню, за допомогою сильної інноваційної та адаптивної характеристики компанії.					

Розраховано за даними [19, 38]